

výroční zpráva

2021

Jahresbericht

**ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI
DEUTSCH-TSCHECHISCHER ZUKUNFTSFONDS**

2 Úvodní slovo / Geleitwort

4 Druhý rok s pandemií – Chceme se nadechnout!
Das zweite Jahr mit Corona – Wir wollen wieder durchatmen!

*Pomáháme nejpotřebnějším
Wir helfen, wo es am nötigsten ist*

*Stavíme partnerství zase na nohy
Wir stellen Partnerschaften wieder auf die Beine*

*Vstupujeme do veřejného prostoru
Wir gehen in den öffentlichen Raum*

8 Díky nám se stalo
Das wurde dank unserer Hilfe umgesetzt

*Téma roku
Thema des Jahres*

*Oblasti podpory
Förderbereiche*

26 Novinářská cena
Journalistenpreis

30 Diskusní fórum
Gesprächsforum

34 Organizace
Organisation

42 Finanční zpráva
Finanzbericht

Petra Ernstberger

Tomáš Jelínek

ředitelé / Geschäftsführer

Vážení přátelé,

MÁME ZA SEBOU rok 2021. Rok, který, ostatně jako každý jiný, s sebou přinesl řadu událostí a změn. Rok, který se do historie a do vzpomínek většiny z nás zapsal jako druhý rok s covidem. Týdny a měsíce, kdy jsme mezi jednotlivými vlnami pandemie doufali, že žádná další už nepříjde, kdy jsme pozorně hledali každyčkou šanci se zvolna, zhluboka a s úlevou znovu nadechnout a kdy se do veřejného diskurzu a s novým významem dostala slova jako svoboda, lidskost, pokora, soucit a sounáležitost.

Pandemie nás postavila před delší a větší zkoušky, než jsme si na jejím počátku vůbec uměli představit. Na první vlnu v roce 2020 reagovala společnost obou zemí jako na nové, neznámé nebezpečí, kterému můžeme čelit pouze tak, že spojíme síly a každý se podle svých možností zapojí do řešení této obtížné situace. V pozdějších měsících však bylo stále zřejmější, že naše potýkání se s virem je a pravděpodobně ještě nějaký čas bude běh na dlouhou trať, který si kromě entuziasmu žádá vlastnosti jako pružnost, vytrvalost a schopnost zvládat dlouhodobou zátěž.

Negativní dopady pandemie na česko-německou výměnu můžeme stručně ilustrovat těmito čísly: ve srovnání s rokem 2019, posledním bez covidu, klesl počet podpořených projektů zhruba o 15 % na 532. Také objem schválených prostředků byl nižší (87 058 356 Kč). Obzvlášť zřetelný byl propad projektů v oblasti Mládež a školy, která je jindy jednou z našich vlajkových lodí – zde se počet podpořených projektů oproti roku 2019 snížil dokonce o dvě třetiny.

Všechno to, co se za více než dvacet let česko-německé spolupráce podařilo vytvořit, pro nás bylo příliš cenné, než abychom si řekli, že doba je prostě špatná a právě teď se nedá nic dělat. Hledali jsme proto cesty a možnosti, jak česko-německou spolupráci udržet při životě alespoň v nouzovém stavu. Různorodými aktivitami jsme také chtěli povzbudit české a německé projektové partnery, aby se nevzdali ani oni.

Připravili nebo prodloužili jsme několik mimořádných výzev a programů, mezi nimi také úspěšný program *Re-Start II* nebo program digitálního setkávání mládeže *Na jedno kliknutí*. Přemýšleli jsme, jakými opatřeními napomoci rozjezdu česko-německého projektového světa v roce 2022, a měli jsme velkou radost, když jsme mohli pozorovat, že se můžeme spolehnout na spoustu nadšenců, které jen tak něco nezastaví.

Náš přístup „neházíme flintu do žita“ i vitalita a proaktivnost občanské společnosti se odrazily také ve veřejných akcích, které jsme v roce 2021 přichystali. *Česko-německý ostrůvek na festivalu United Islands of Prague* byl jednou z prvních příležitostí pro partnery z obou stran, aby se po dlouhých měsících opět setkali naživo.

Na podzim jsme uspořádali koncert pro oběti nacismu. Původně se měl uskutečnit již v roce 2020 u příležitosti 75. výročí konce druhé světové války, pandemie to však znemožnila. Koncert jsme tedy odložili na vhodnější časy a dobu čekání si „zkrátili“ tím, že jsme připravili knihu *Jako by se to všechno stalo včera*.

Nikdo z nás neměl ani tušení, jak děsivě aktuální se o pár měsíců později stanou úvahy o mechanismech moci, které Radka Denemarková popsala ve svém úvodním eseji ke zmíněné knize. Společná historická zkušenost Čechů a Němců již mnohokrát ukázala, jak krátkozraké a pomíjivé jsou tyto destruktivní síly. Utvrzuje nás to ve víře a přesvědčení, že i v případě současné ruské agrese vůči Ukrajině se nakonec prosadí hodnoty míru, mezinárodního práva a úcty k lidskému životu.

Liebe Freundinnen und Freunde,

DAS JAHR 2021 liegt hinter uns. Ein Jahr, das – wie eigentlich jedes andere auch – zahlreiche Ereignisse und Veränderungen mit sich brachte. Ein Jahr, das als zweites Corona-Jahr in die Geschichte und in die Erinnerung der meisten von uns eingegangen ist. Wochen und Monate, in denen wir zwischen den einzelnen Pandemiewellen hofften, dass keine weitere kommen möge, in denen wir akribisch jede noch so kleine Gelegenheit suchten, um wieder frei, tief und erleichtert durchzuatmen, und in denen Worte wie Freiheit, Menschlichkeit, Demut, Mitgefühl und Zusammengehörigkeit im öffentlichen Diskurs eine neue Bedeutung erlangten.

Die Pandemie hat uns vor längere und größere Prüfungen gestellt, als wir uns anfangs überhaupt vorstellen konnten. Die erste Welle 2020 hatten die Gesellschaften beider Länder als neue, unbekannte Gefahr wahrgenommen, der wir nur dann standhalten können, wenn wir uns zusammenschließen, und wenn jeder sich nach seinen Möglichkeiten an der Lösung dieser schwierigen Situation beteiligt. Später wurde aber immer deutlicher, dass wir es mit dem Virus wahrscheinlich noch einige Zeit lang zu tun haben werden und dies ein Langstreckenlauf ist, der neben Enthusiasmus auch Flexibilität, Ausdauer und langfristige Belastbarkeit erfordert.

Die negativen Folgen der Pandemie für den deutsch-tschechischen Austausch seien kurz an folgenden Zahlen illustriert: Im Vergleich zu 2019, dem letzten Jahr vor Corona, sank die Zahl der geförderten Projekte um etwa 15 % auf 532. Und auch der Umfang der bewilligten Mittel war niedriger (3 394 748 EUR). Besonders drastisch war der Einbruch im Förderbereich Jugend und Schule, der sonst eines unserer Aushängeschilder ist: Hier ging die Zahl der geförderten Projekte gegenüber 2019 sogar um zwei Drittel zurück.

All das in über zwanzig Jahren deutsch-tschechischer Zusammenarbeit Aufgebaute war uns jedoch zu kostbar, als dass wir uns gesagt hätten: „Es sind eben schlechte Zeiten, da lässt sich gerade nichts machen“. Wir haben deshalb nach Mitteln und Wegen gesucht, um die deutsch-tschechische Zusammenarbeit zumindest notdürftig am Leben zu halten. Und wir haben uns bemüht, mit

verschiedenen Aktivitäten deutsche und tschechische Projektpartner zu ermutigen, ebenfalls nicht aufzugeben.

So haben wir zum Beispiel mehrere Sonderausschreibungen und Programme auf die Beine gestellt oder verlängert, unter anderem das erfolgreiche Programm *Re-Start II* oder das digitale Jugendbegegnungsprogramm *Auf einen Klick*. Wir haben überlegt, mit welchen Maßnahmen wir der deutsch-tschechischen Projektwelt 2022 wieder auf die Beine helfen könnten – und haben mit großer Freude festgestellt, dass wir uns auf viele begeisterte Mitstreiterinnen und Mitstreiter verlassen können, die so schnell nichts aus der Fassung bringt.

Unsere Maxime, die Flinte nicht ins Korn zu werfen, sowie die Vitalität und Proaktivität der Zivilgesellschaft spiegelten sich auch in den öffentlichen Veranstaltungen wider, die wir 2021 organisiert haben. *Die Deutsch-tschechische Insel auf dem Festival United Islands* in Prag war für Menschen aus beiden Ländern eine der ersten Gelegenheiten, sich nach langen Monaten wieder „live“ zu treffen.

Im Herbst veranstalteten wir ein Konzert zu Ehren der Opfer des Nationalsozialismus. Es sollte ursprünglich schon 2020 zum 75. Jahrestag des Kriegsendes stattfinden. Die Pandemie machte uns aber leider einen Strich durch die Rechnung. So verschoben wir das Konzert auf bessere Zeiten und „verkürzten“ uns das Warten mit der Herausgabe des Buches *Als wäre das alles erst gestern geschehen*.

Niemand von uns ahnte, wie erschreckend aktuell nur wenige Monate später die Überlegungen zu den Mechanismen der Macht sein würden, die die Schriftstellerin Radka Denemarková im Vorwort des Buches *Als wäre das alles gestern geschehen* beschreibt. Die gemeinsame historische Erfahrung von Deutschen und Tschechen hat bereits mehrfach gezeigt, wie kurzsichtig und vergänglich diese destruktiven Kräfte sind. Das stärkt uns in dem Glauben und in der Überzeugung, dass auch im Fall der gegenwärtigen russischen Aggression gegenüber der Ukraine sich letztlich Werte wie Frieden, internationales Recht und Achtung vor dem menschlichen Leben durchsetzen werden.

POMÁHÁME NEJPOTŘEBNĚJŠÍM

Navzdory všem nadějím roku předešlého byla pandemie koronaviru hlavním globálním tématem také v roce 2021. Období nasmělných nadechnutí střídaly vlny nových variant viru a dalších opatření k jeho potlačení. My ve fondu jsme podobně jako v roce 2020 připravili balíček podpurných programů a zaměřili se na ty, které korona obzvláště postihla.

Pomoc organizacím pečujícím v ČR o oběti nacismu. Dosud žijící pamětníci nacistického teroru patřili v časech pandemie vzhledem ke svému věku (a leckdy i zdravotnímu stavu) mezi nejohroženější skupiny obyvatelstva. Proto jsme se opět rozhodli mimořádným příspěvkem podpořit organizace, které o ně pečují: Židovská obec Praha, Nadační fond pro oběti holocaustu a obecně prospěšné společnosti Post Bellum a Živá paměť. Příspěvky byly využity na sociální a zdravotní služby, které nejsou hrazeny pojišťovnou, na individuální péči a přímou psychosociální pomoc.

Jedeme dál! Pomoc česko-německým projektovým partnerstvím při překonávání koronavirové krize. Za to, že česko-německá spolupráce dovede kvést i v těžkých časech, vděčíme řadě organizací, které do přeshraničních aktivit dávají své srdce a značnou část svých sil. Pokud se však hranice uzavřou a takové aktivity nejsou možné, je jejich existence leckdy otřesena, někdy přímo ohrožena. Podpořili jsme proto 43 iniciativ a aktérů, kteří se dostali do obtížné finanční situace. Na rozdíl od předchozího roku, kdy jsme podobným programem kompenzovali ztráty vzniklé v důsledku neuskutečněných projektů, jsme v roce 2021 příjemce podpory vybídli, aby podnikli kroky k udržení dosavadních kontaktů a připravili si půdu pro restart svých aktivit.

Program na zmírnění sociálních a zdravotních důsledků pandemie v pohraničí. Vzhledem k tomu, že zejména v první polovině roku 2021 dosahovala pandemická čísla závratných vrcholů, jsme velmi rádi, že jsme mohli podpořit 63 organizací a jednotlivců, kteří se v pohraničních regionech pustili do boje s pandemií a jejími důsledky. V roce 2021 se jednalo zejména o projekty zajišťující psychosociální podporu, opatření na překonání sociální izolace, pomoc dětem při zvládání distanční výuky. S postupným uklidňováním situace pak začaly přibývat i takové projekty, které podle hesla „ve zdravém těle zdravý duch“ podporovaly obyvatele pohraničí v jejich snaze utužovat si zdravotní kondici pomocí prevence.

STAVÍME PARTNERSTVÍ ZASE NA NOHY

Jak už to bývá, i na krizích se občas dá najít něco pozitivního. A pandemie byla velkou školou flexibility. Brzy jsme poznali, že nemá-li česko-německá výměna utichnout úplně, musíme být pružní a pružnost nabídnout i ostatním. Připravili jsme proto několik projektových výzev a formátů, které umožnily bryskně připravit partnerský projekt a rychle dosáhnout na naši podporu.

Digitálně nebo venku? Už název této projektové výzvy prozrazuje její smysl. Originálně na ni zareagovali například žáci česko-německého gymnázia v Pirně. Za pomoci Institutu Tereziánské iniciativy se jim podařilo připravit setkání nazvané *Evelina Merová. Mladí lidé se setkávají s českou pamětnicí v rámci digitálního formátu.* Paní Merová přežila věznění v Terezíně a Stutthofu a coby sirotka si ji po válce s sebou vzal sovětský lékař do Petrohradu. Úkolem žáků bylo nejen pamětnici vyzpovídat, ale také na základě jejího vzpomínání a za využití divadelní a mediální pedagogiky vymyslet nové způsoby, jak dále její příběh vyprávět.

Program Re-Start II jsme vyhlásili v době, kdy svitla naděje na ústup pandemie. Touto výzvou jsme chtěli povzbudit všechny, kdo si nás kvůli nemožnosti dlouhodobého plánování netroufli oslovit se svými záměry v běžných lhůtách. Například fotograf Štěpán Bartoš si dal za úkol zmapovat zmizelé, tzn. v průběhu 20. století a zejména v období holocaustu zbourané nebo přestavěné synagogy na území Čech. Jeho umělecký a apelativní projekt připomíná lidské a kulturní ztráty způsobené holocaustem a poválečnou lhostejností a neúctou. *Neviditelné synagogy* zakomponoval obrysem do fotografie současného stavu daného místa. Působivá díla pak prezentoval veřejnosti na výstavách putujících po Česku i Německu a na svých internetových stránkách.

Na jedno kliknutí – Program digitálního setkávání mládeže. Školy a učitelé měli během pandemie práce až nad hlavu. A tak jsme pro ně spolu se zkušenými lektory a jazykovými animátory na klíč připravili digitální modul česko-německého setkávání. Je určen žákům od 7. tříd základních škol nebo odpovídajících tříd víceletých gymnázií do posledního ročníku středních škol. Například žáci Integrierte Gesamtschule Oyten se takto s naší pomocí dvakrát digitálně setkali s žáky Gymnázia Blansko. Potěšilo je, že se mohli lépe poznat, procvičit si jazyky a naučit se používat nové aplikace. Všichni zúčastnění zároveň vyslovili společné přání: sejít se co nejdříve naživo.

VSTUPUJEME DO VEŘEJNÉHO PROSTORU

Chceme být podporovatelem i účastníkem česko-německého dialogu, a tak některé aktivity sami nebo ve spolupráci s našimi partnery přímo iniciujeme a organizujeme. Zvláště v době utlumení sociálního života bylo důležité všechny ty skvělé myšlenky, které vznikají díky česko-německým projektům, vnášet do veřejného prostoru.

Během posledního červnového víkendu jsme uspořádali Česko-německý ostrůvek na festivalu **United Islands of Prague**. Tento festival patří k tradičním hudebním událostem, které již léta oživují centrum Prahy. Jeho německá edice se měla konat již v roce 2020, ovšem covidová pandemie donutila i organizátory změnit plány. V roce 2021 to naopak byl jeden z prvních festivalů, který se směle odvážil se opět nadechnout. A nádech to byl velkolepý! My jsme navíc měli to štěstí, že náš „ostrůvek“ vyrostl přímo uprostřed parku Kampa a zdejší zeleň a blízkost řeky dýchání zhluboka ještě více stimulovaly.

Den jsme zahájili *česko-německým brunchem* – skvělou příležitostí pro stovku lidí, kteří vytvářejí česko-německou spolupráci, se znovu setkat. Naživo a bez roušky. Nejen oni, ale i ostatní návštěvníci festivalu měli možnost blíže poznat mimo jiné i práci několika organizací, které se věnují ekologii, ochraně životního prostředí a udržitelnému životnímu stylu. Asociace místních potravinových iniciativ a Netzwerk biodynamische Bildung nám ukázaly, jak vypadá zdravá, živá půda. Geopark Ralsko do Prahy přivezl svůj vyhlášený landartový festival – spolu s (nejenom dětskými) návštěvníky vytvářel hliněné obličejové stromy. Spielraum Kolektiv uspořádal *Výstavu zbytečnosti*. Návštěvníci si taky mohli „zacvičit v rytmu“ s Cirkusem trochu jinak nebo načerpat nové pohledy v česko-německé diskusi o klimatu *Za 5 minut 12*.

Druhé velké nadechnutí přišlo na řadu na podzim, konkrétně 27. října 2021. Ve spolupráci s německým velvyslanectvím v Praze a Národním divadlem jsme ve Státní opeře uspořádali **Koncert pro poslední žijící oběti nacistického teroru** a jejich rodiny. Původně jsme jej připravovali k 75. výročí konce druhé světové války v roce 2020, ale plány jsme museli uzpůsobit aktuálním pandemickým opatřením.

S pamětníky jsme však byli po celou dobu v kontaktu: požádali jsme je, aby se s námi alespoň na dálku podělili o svá poselství. Na základě jejich dopisů a vzkazů jsme připravili dvojjazýčnou knihu

CHCEME SE NADECHNOUT!

Jako by se to všechno stalo včera, kterou portrétními snímky doprovodil přední český fotograf Karel Cudlín a nevšedním esejem s přesahem k dnešní společnosti a jejím hrozbám uvedla spisovatelka Radka Denemarková. Knihu jsme světu představili před koncertem ve Státní opeře, všem čtenářům je nyní k dispozici v českých i německých knihkupectvích.

A jaký byl koncert? Dojemný, velkolepý, lidský. Z pamětníků, pro které jsme zajistili dopravu ze všech koutů republiky, zářilo nadšení, že mohou po dlouhých měsících odloučenosti navštívit kulturní akci, navíc v tak krásném prostředí. Význam a důstojnost akce podtrhly videopozdrav německého prezidenta Franka-Waltera Steinmeiera, projev předsedy horní komory českého parlamentu Miloše Vystrčila a další úvodní slova. Hudební program připravilo Národní divadlo – Státní opera Praha. Zazněla tvorba českých a německých skladatelů označených nacistickou propagandou za „nežádoucí“. Kromě děl tereziánských skladatelů Pavla Haase a Viktora Ullmanna to byl houslový koncert Felixe Mendelssohna-Bartholdyho. Všechna vystoupení zaznamenala Česká televize a pod názvem *Jako by se to všechno stalo včera* odvysílala na programu ČT art.

WIR HELFEN, WO ES AM NÖTIGSTEN IST

Entgegen aller Hoffnung des Vorjahres war Corona auch 2021 das dominierende Thema. Auf Zeiten vorsichtigen Aufatmens folgten Wellen neuer Virusvarianten und Maßnahmen zu deren Eindämmung. Ähnlich wie 2020 haben wir im Fonds daher auch in diesem Jahr ein Paket von Sonderförderprogrammen geschnürt, um denen zu helfen, die von der Pandemie besonders betroffen waren.

Unterstützung von Hilfsorganisationen für NS-Opfer in der Tschechischen Republik. Überlebende des nationalsozialistischen Terrors gehörten während der Pandemie schon aufgrund ihres Alters (und mitunter auch ihres Gesundheitszustandes) zu den am meisten gefährdeten Bevölkerungsgruppen. Deshalb haben wir beschlossen, Organisationen, die diese betreuen, erneut mit einem Sonderzuschuss zu fördern, so z. B. die Jüdische Gemeinde Prag, den Stiftungsfonds für Holocaust-Opfer und die gemeinnützigen Organisationen Post Bellum und Živá paměť. Die Zuschüsse wurden für medizinische Leistungen verwendet, die nicht von der Versicherung übernommen werden, für individuelle Betreuung und für unmittelbare psychosoziale Unterstützung.

Wir machen weiter! Hilfsprogramm für deutsch-tschechische Netzwerke bei der Überwindung der Corona-Krise. Dass die deutsch-tschechische Zusammenarbeit auch in Krisenzeiten floriert, verdanken wir den vielen Organisationen, die ihr Herzblut und einen Großteil ihrer Kraft in grenzübergreifende Aktivitäten stecken. Sind wegen geschlossener Grenzen jedoch keine Aktivitäten möglich, ist ihre Existenz erschüttert, mitunter sogar bedroht. Deshalb haben wir 43 Akteure und Initiativen gefördert, die in eine schwierige finanzielle Lage geraten waren. Im Vorjahr hatten wir mit einem ähnlichen Programm geholfen, die Einbußen zu kompensieren, die durch nicht umgesetzte Projekte entstanden waren. 2021 ermunterten wir die Empfänger dieser Förderung, Schritte zur Aufrechterhaltung ihrer bisherigen Kontakte zu unternehmen und so den Boden für einen Neustart ihrer Aktivitäten zu ebnet.

Programm zur Milderung der sozialen und medizinischen Folgen im Grenzgebiet. In Anbetracht dessen, dass die Coronazahlen vor allem in der ersten Jahreshälfte 2021 in schwindelerregende Höhen schnellten, freut es uns sehr, dass wir 63 Organisationen und Einzelpersonen fördern konnten, die der Pandemie und ihren Folgen in den Grenzregionen den Kampf ansagten. 2021 handelte es sich dabei vor allem um Projekte zur psychosozialen Betreuung, zur Überwindung sozialer Isolation und zur Unterstützung von Kindern beim Distanzunterricht. Als sich die Lage allmählich wieder beruhigte, kamen Projekte hinzu, die Bewohnerinnen und Bewohner der Grenzregion nach dem Motto „mens sana in corpore sano“ präventiv bei der Stärkung ihrer gesundheitlichen Kondition unterstützen sollten.

WIR STELLEN PARTNERSCHAFTEN WIEDER AUF DIE BEINE

Wie es nun mal so ist – auch an Krisen lässt sich mitunter etwas Positives finden. Die Pandemie war eine große Schule der Flexibilität. Wir haben schnell erkannt: Soll der deutsch-tschechische Austausch nicht komplett zum Erliegen kommen, müssen wir flexibel sein und auch anderen Flexibilität anbieten. Deshalb haben wir mehrere Projektausschreibungen und -formate ins Leben gerufen, die eine rasche Konzeption und Förderung von Partnerschaftsprojekten möglich machten.

Digital oder im Freien? Schon der Titel dieser Projektausschreibung verrät ihren Sinn. Originell reagierten darauf zum Beispiel Schülerinnen und Schüler des deutsch-tschechischen Gymnasiums Pirna. Mit Unterstützung des Instituts Theresienstädter Initiative konzipierten sie ein Begegnungsprojekt mit dem Titel *Evelina Merová. Jugendliche begegnen einer tschechischen Zeitzeugin digital*. Frau Merová hat die Konzentrationslager Theresienstadt und Stutthof überlebt. Nach dem Krieg nahm ein sowjetischer Arzt sie als Waise mit nach St. Petersburg. Im Rahmen des Projekts sollten die Schüler die Zeitzeugin nicht nur befragen, sondern anhand ihrer Erinnerungen und mithilfe theater- und medienpädagogischer Methoden auch neue Wege finden, wie ihre Geschichte weitererzählt werden kann.

Das **Programm Restart II** haben wir zu einer Zeit ausgeschrieben, als bereits Hoffnung auf einen Rückgang der Pandemie bestand. Mit dieser Ausschreibung wollten wir all jene ermutigen, die sich nicht trauten, ihre Vorhaben innerhalb der üblichen Fristen bei uns einzureichen, weil langfristige Planungen zu dieser Zeit unmöglich waren. So setzte sich zum Beispiel der Fotograf Štěpán Bartoš zum Ziel, verschwundene – d. h. während des 20. Jh. und vor allem während des Holocausts abgerissene oder umgebaute – Synagogen auf dem Gebiet Tschechiens sichtbar zu machen. Sein künstlerisches, mahnendes Projekt erinnert an die menschlichen und kulturellen Verluste infolge des Holocausts und an die Gleichgültigkeit und Respektlosigkeit der Nachkriegszeit. Bartoš zeichnete die Konturen der *Unsichtbaren Synagogen* auf aktuelle Fotos der jeweiligen Orte. Die beeindruckenden Arbeiten waren auf Wanderausstellungen in Deutschland und Tschechien sowie auf den Webseiten des Künstlers zu sehen.

Auf einen Klick – Programm für digitale Jugendbegegnungen. Schulen und Lehrkräfte hatten während der Pandemie alle Hände voll zu tun. Deshalb haben wir für sie zusammen mit erfahrenen Lektorinnen und Sprachanimatoren ein digitales Modul für deutsch-tschechische Begegnungen erstellt. Es ist für Schülerinnen und Schüler von 12 bis 19 Jahren (ab der 7. Klasse) gedacht. So trafen sich zum Beispiel Schüler der Integrierten Gesamtschule Oyten dank unserer Hilfe bereits zweimal digital mit Schülern des Gymnasiums Blansko. Das gegenseitige Kennenlernen, Sprache üben und der Umgang mit der neuen App machte ihnen viel Freude. Dennoch äußerten alle Beteiligten einen gemeinsamen Wunsch: sich sobald wie möglich wieder persönlich treffen zu können.

WIR GEHEN IN DEN ÖFFENTLICHEN RAUM

Wir wollen den deutsch-tschechischen Dialog nicht nur fördern, sondern uns auch aktiv an ihm beteiligen. Deshalb initiieren und organisieren wir auch selbst Veranstaltungen – allein oder in Zusammenarbeit mit unseren Partnern. Insbesondere während der pandemiebedingten Einschränkung des sozialen Lebens war es wichtig, all die guten Ideen und Themen, die dank der deutsch-tschechischen Projekte entstehen, in den öffentlichen Raum zu tragen.

So haben wir zum Beispiel am letzten Juniwochenende zu einer **Deutsch-tschechischen Insel auf dem Festival United Islands** eingeladen. Dieses Festival gehört zu den „traditionellen“ Musik-Events, die schon seit Jahren das Prager Stadtzentrum beleben. Bereits für 2020 war eine deutsche Version geplant, die Pandemie machte jedoch diese Pläne zunichte. 2021 war United Islands dann eines der ersten Festivals, das wieder durchzuatmen wagte. Und die Stimmung war berauschend! Wir hatten zudem das Glück, dass sich unsere „Insel“ inmitten des Parks auf der Kampa befand – das Grün und die Nähe zur Moldau regten noch mehr zum Durchatmen an.

Wir eröffneten den Tag mit einem *deutsch-tschechischen Brunch*, der hundert Akteurinnen und Akteure der deutsch-tschechischen Zusammenarbeit Gelegenheit bot, sich endlich wieder zu treffen – live und ohne Maske. Sie und die übrigen Festivalgäste konnten hier unter anderem die Arbeit von Organisationen kennenlernen, die sich mit Ökologie, Umweltschutz und nachhaltigem Lebensstil befassen. Der Verband örtlicher Lebensmittelinitiativen und das Netzwerk biodynamische Bildung zeigten uns, wie ein gesunder, lebendiger Boden aussieht. Der Geopark Ralsko brachte sein berühmtes Landart-Festival mit nach Prag und schuf zusammen mit kleinen und großen Besuchern Baumgesichter aus Ton. Die Theatergruppe Spielraum Kollektiv veranstaltete eine *Ausstellung überflüssiger Dinge*. Außerdem konnten die Gäste mit dem „etwas anderen Zirkus“ (Cirkus trochu jinak) „im Rhythmus trainieren“ oder in der deutsch-tschechischen Diskussionsrunde *Fünf vor zwölf* neue Sichtweisen zum Klimawandel kennenlernen.

Das zweite große Durchatmen folgte im Herbst, konkret am 27. Oktober 2021. In Zusammenarbeit mit der Deutschen Botschaft und dem Nationaltheater Prag organisierten wir in der Prager Staatsoper ein **Konzert für die letzten überlebenden Opfer des nationalsozialistischen Terrors** und deren Familien. Wir hatten das Konzert ursprünglich schon zum 75. Jahrestag des Kriegsendes im Jahr 2020 geplant, doch auch hier mussten die Pläne an die aktuellen Pandemiemaßnahmen angepasst werden.

Mit den Zeitzeuginnen und Zeitzeugen waren wir jedoch die ganze Zeit über in Kontakt: Wir baten sie, uns ihre Botschaften zumindest aus der Ferne mitzuteilen. Aus ihren Briefen und Texten ist ein zweisprachiges Buch mit dem Titel **Als wäre das alles gestern**

WIR WOLLEN WIEDER DURCHATMEN!

geschehen entstanden. Es enthält neben Porträtfotos des bekannten tschechischen Fotografen Karel Cudlín auch einen außergewöhnlichen Essay der Schriftstellerin Radka Denemarková, der Bezüge zur heutigen Gesellschaft und aktuellen Gefahren aufzeigt. Wir haben das Buch vor dem Konzert in der Staatsoper der Öffentlichkeit vorgestellt und es ist jetzt im deutschen und tschechischen Buchhandel erhältlich.

Und wie war das Konzert? Bewegend, großartig, menschlich. Den Zeitzeuginnen und Zeitzeugen, deren Anreise aus allen Ecken des Landes wir organisierten, war die Freude anzumerken, dass sie nach langen Monaten der Isolation wieder eine Kulturveranstaltung besuchen konnten – noch dazu in so schönem Ambiente. Die Bedeutung und Würde der Veranstaltung wurden zudem durch eine Videobotschaft von Bundespräsident Frank-Walter Steinmeier, eine Rede des tschechischen Senatsvorsitzenden Miloš Vystrčil und weitere Geleitworte unterstrichen. Das von der Staatsoper Prag konzipierte Musikprogramm umfasste Werke tschechischer und deutscher Komponisten, die von der nationalsozialistischen Propaganda als „unerwünscht“ verfeindet wurden. Neben Werken aus der Feder der nach Theresienstadt verschleppten Komponisten Pavel Haas und Viktor Ullmann erklang ein Violinkonzert von Felix Mendelssohn Bartholdy. Die Veranstaltung wurde vom Tschechischen Fernsehen aufgezeichnet und unter dem Titel *Als wäre das alles gestern geschehen* auf dem Sender ČT Art ausgestrahlt.

TÉMA ROKU 2020 A 2021

Tématem roku reagujeme na aktuální otázky naší doby. Mimořádná situace si však žádá mimořádné přístupy, a proto jsme tentokrát vypsalí dokonce dvě tematické výzvy s možností zvýhodněné podpory. Ekologicky zaměřené téma „*Budoucnost je teď – jedněme udržitelně*“ jsme o rok prodloužili. Nadto jsme vyhlásili i zcela nové téma pro rok 2021 „*Nové časy – nové výzvy*“, které mělo inspirovat k reflexi důsledků pandemie.

Divadelní režisérka Katharina Schmitt ve své tvůrčí práci propojuje Prahu a Berlín. Ve svém novém představení **Poslední kapitola dějin světa** se zaměřila na sociální izolaci umělců v době pandemie. Rozhovory, které na toto téma natočila s českými a německými herci, využila nejprve jako základ zvukové koláže. Ve spolupráci se souborem Studia Hrdinů a hostujícími německými umělci nyní připravuje divadelní inscenaci a knižní bilanci celého projektu.

Sdílení zkušeností volnočasových zařízení v době pandemie se rozhodli pojmout velice prakticky v libereckém centru Motyčkovice klika ve spolupráci se spřáteleným spolkem Naturschutzzentrum Oberlausitzer Bergland. Oba partneři iniciovali síťování desíti podobně zaměřených organizací z Česka a Německa. Na programu společných dílen bylo například využití digitálních technologií v kreativních oborech, jako jsou divadlo či výtvarná výchova, ale také přemýšlení o dlouhodobých dopadech online výuky na děti a mládež.

Jak změnila pandemie kulturu vzpomínání na holocaust a nacistické zločiny? Tomuto tématu se věnovali Stiftung Jugendgästehaus Dachau a Památník Tereziín v rámci česko-německé studentské výměny **What now?** Mladí lidé z Česka a Německa spolu pátrali po tom, jaké historické narativy a události byly v době pandemie politizovány, zda a jak fungují digitální vzpomínkové projekty. Námětem k diskusi byla také dostupnost historických informací v době lockdownu.

Naším „zeleným“ tématem roku 2020 se nechal inspirovat například **Workshop Loci Sacri**, do jehož přípravy se pustil spolek Domaslav ze západních Čech spolu s mezinárodním centrem Institut für Lebensbezogene Architektur. Náplní česko-německého víkendového setkání byla výměna zkušeností mezi odborníky a aktivními občany, kteří se starají o zanedbané církevní památky ve svém okolí. Nejenom v Plzeňské diecézi, odkud pořadatel pochází, ale také v celém v česko-německém pohraničí jich je stále dost. Účastníci přitom dostali možnost zkoumat záchranu památek v kontextu daného místa a z hlediska udržitelné péče o okolní krajinu.

THEMA DES JAHRES 2020 UND 2021

Mit dem Thema des Jahres reagieren wir auf aktuelle Fragen unserer Zeit. Außergewöhnliche Situationen erfordern jedoch ein außergewöhnliches Vorgehen. Deshalb haben wir diesmal gleich zwei solcher themenbezogenen Programme mit höherer Zuschussmöglichkeit ausgeschrieben: Das ökologisch ausgerichtete Thema „*Die Zukunft ist jetzt – gemeinsam nachhaltig handeln*“ wurde um ein Jahr verlängert. Und das neue Thema für 2021 soll unter dem Motto „*Neue Zeiten? Neue Wege!*“ zur Reflexion der Pandemiefolgen anregen.

Die Theaterregisseurin Katharina Schmitt verbindet in ihrer künstlerischen Arbeit Prag und Berlin. In ihrer neuen Inszenierung **Das letzte Kapitel der Weltgeschichte** setzt sie sich mit der sozialen Isolation von Kunstschaffenden während der Pandemie auseinander. Zu diesem Thema zeichnete sie Gespräche mit deutschen und tschechischen Schauspielern auf, die sie zunächst als Grundlage für eine Klangcollage nutzte. Jetzt bereitet sie in Zusammenarbeit mit dem Theaterensemble Studio Hrdinů und gastierenden deutschen Künstlern eine Theaterinszenierung und eine in Buchform erscheinende Bilanz des Projekts vor.

Bei dem Verein Motyčkovice klika aus Liberec und dem befreundeten Naturschutzzentrum Oberlausitzer Bergland ging man den **Erfahrungsaustausch von Freizeiteinrichtungen zur Zeit der Pandemie** sehr praktisch an. Die beiden Partner riefen ein Netzwerk von zehn ähnlich ausgerichteten Organisationen aus Deutschland und Tschechien ins Leben. Das Programm der gemeinsamen Workshops umfasste zum Beispiel die Nutzung digitaler Technologien in kreativen Bereichen wie Theater oder Kunsterziehung, aber auch die Reflexion über mögliche Langzeitfolgen des Online-Unterrichts für Kinder und Jugendliche.

Wie hat die Pandemie die Erinnerungskultur an den Holocaust und an die NS-Verbrechen verändert? Diesem Thema widmeten sich die Stiftung Jugendgästehaus Dachau und die Gedenkstätte Theresienstadt im Rahmen des deutsch-tschechischen Studie-

rendenaustauschs **What now?** Junge Leute aus Deutschland und Tschechien erforschten gemeinsam, welche historischen Narrative und Ereignisse während der Pandemie politisiert wurden und ob und wie digitale Erinnerungsprojekte funktionieren. Ein weiteres Diskussionsthema war die Zugänglichkeit historischer Informationen während des Lockdowns.

Unser „grünes“ Jahresthema 2020 inspirierte auch den **Workshop Loci Sacri**, den der westböhmische Verein Domaslav zusammen mit dem internationalen Institut für lebensbezogene Architektur organisierte. Inhalt dieses deutsch-tschechischen Wochenendtreffens war der Erfahrungsaustausch von Fachleuten und aktiven Bürgerinnen und Bürgern, die sich für vernachlässigte Kirchenbauten in ihrer Umgebung einsetzen. Im Bistum Pilsen, woher der Veranstalter stammt, und im gesamten deutsch-tschechischen Grenzgebiet gibt es sehr viele davon. Die Beteiligten hatten Gelegenheit, die Rettung der Denkmäler im Kontext des jeweiligen Ortes und unter dem Aspekt einer nachhaltigen Landschaftspflege zu betrachten.

MLÁDEŽ A ŠKOLY

Na setkávání a společných projektech dětí a mládeže se pandemie podepsala nejhůře ze všech oblastí. V roce 2021 byl počet podpořených projektů méně než poloviční ve srovnání s rokem předchozím a třetinový ve srovnání s dobou „předcovidovou“. Mnoho schválených záměrů muselo být odloženo. Naší prioritou pro nadcházející období tak je dodat všem účastníkům školních i mimoškolních výměn odvalu a chuť k navázání zpřetrhaných kontaktů.

Smyslem workshopu **Reportáž – text a fotografie**, za nímž stálo na německé straně několik organizátorů v čele se spolkem Trägerverein Literatur- und Medienhaus Stuttgart a na české Gymnázium Thomase Manna, bylo přiblížit žákům a studentům, jak tento literární žánr vzniká a funguje. Po dvou úvodních dílnách, které se konaly v jedné i druhé zemi v online prostředí, se na sklonku letních prázdnin mohli účastníci potkat naživo v osadě Jizerka. Toto magické místo v česko-polském pohraničí jim svou minulostí i přítomností nabídlo dostatek témat, čekajících na své objevení.

Nebylo jich mnoho, ale i během korony vzniklo několik nových česko-německých školních partnerství. Jedním z nich je nedávno navázané přátelství mezi Masarykovou základní školou z pražských Klánovic a Hufeland-Schule z Berlína, nazvané **Berlín potkává Prahu**. Všechna tři jejich setkání se uskutečnila v digitální formě, žáci si vzájemně představili místa i země, kde žijí. Jakmile to pandemická situace dovolí, děti a učitelé by se rádi seznámili také naživo.

Další nové česko-německé partnerství koruně navzdory se podařilo navázat gymnáziím z Teplic a z Bad Kissingen. Tématem jejich společné práce Češi a Bavoři vzájemnými žáky se staly dějiny obou zemí po roce 1948. Po odborných vstupech historiků měli mladí účastníci dostatek prostoru sami zpracovat vybraná historická témata a prezentovat je ostatním. Výsledkem byl dvojjazyčný skicář, který byl představen na společném „live“ setkání na podzim 2021 v Heiligenhofu.

Nový projektový formát, který jsme začali promýšlet v roce 2021, spočívá v podpoře kratších, několikátýdenních stáží německých rodilých mluvčích na českých školách, kde posílí výuku němčiny. Průkopnicí se stala Susanne Enhuber, jež se na podzim 2021 zapojila do vyučování německého jazyka, chodu školní družiny a různých dalších aktivit ZŠ Sokolov. Zdejší učitelé se stali jejími průvodci při poznávání Karlovarského kraje. V zprávě o projektu **Odborná stáž studentky Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg** shrnuli, že její pobyt „vnesl do školního klimatu nový interkulturní a cizojazyčný prvek“. Přínosem byl pro všechny: pro stážistku, české vyučující a hlavně pro žáky, kteří měli možnost kontaktu s rodilým mluvčím.

JUGEND UND SCHULE

Begegnungen und gemeinsame Projekte von Kindern und Jugendlichen waren von den Pandemiefolgen am stärksten betroffen. 2021 wurden weniger als halb so viele Projekte gefördert wie im Vorjahr und nur ein Drittel so viele wie „vor Corona“. Etliche bereits bewilligte Vorhaben mussten verschoben werden. Unsere Priorität für die kommende Zeit ist daher, allen Beteiligten schulischer oder außerschulischer Austauschprojekte wieder Mut und Lust zur Aufnahme abgerissener Kontakte zu machen.

Der Workshop **Reportage – Text und Foto**, hinter dem auf deutscher Seite mehrere Organisatoren unter Leitung des Trägervereins Literatur- und Medienhaus Stuttgart und auf tschechischer Seite das Thomas-Mann-Gymnasium Prag standen, sollte Schülern und Studierenden vermitteln, wie eine Reportage entsteht und funktioniert. Nach zwei Einführungslektionen, die in beiden Ländern online stattfanden, konnten sich die Beteiligten gegen Ende der Sommerferien „live“ in der Ortschaft Jizerka treffen. Dieser magische Ort im tschechisch-polschen Grenzgebiet bot aufgrund seiner Vergangenheit wie auch seiner Gegenwart zahlreiche Themen, die nur darauf warteten, entdeckt zu werden.

Es waren zwar nicht viele, aber auch während Corona sind einige neue deutsch-tschechische Schulpartnerschaften entstanden. Eine davon ist die erst kürzlich unter dem Motto **Berlin trifft Prag** geknüpft Freundschaft zwischen der Masaryk-Grundschule aus Prag-Klánovice und der Hufeland-Schule aus Berlin-Buch. Ihre drei bisherigen Treffen fanden allesamt online statt. Die Schülerinnen und Schüler stellten sich gegenseitig die Orte und Länder vor, in denen sie leben. Sobald die Pandemie es erlaubt, wollen sich die Kinder und Lehrkräfte aber auch persönlich kennenlernen.

Eine weitere neue Partnerschaft entstand trotz Corona zwischen zwei Gymnasien aus Teplice und Bad Kissingen. Thema ihres gemeinsamen Projekts **Tschechen und Bayern lernen voneinander**

war die Geschichte beider Länder nach 1948. Nach fachlichen Einführungen durch Historiker hatten die Jugendlichen genug Raum, die gewählten historischen Themen selbst zu bearbeiten und den anderen zu präsentieren. Ergebnis war ein zweisprachiges Skizzenbuch, das bei einem gemeinsamen „Live“-Treffen im Herbst 2021 in Heiligenhof präsentiert wurde.

2021 begannen wir zudem, über ein neues Projektformat nachzudenken, und zwar über die Förderung kürzerer, mehrtägiger Praktika deutscher Muttersprachler im Deutschunterricht an tschechischen Schulen. Vorreiterin hierfür war Susanne Enhuber, die sich im Herbst 2021 am Deutschunterricht, Hortbetrieb und vielen weiteren Aktivitäten der Grundschule Sokolov beteiligte. Die dortigen Lehrkräfte machten sie mit der Region Karlsbad vertraut. In ihrem Bericht über das Projekt **Fachpraktikum einer Studentin der Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg** resümierten sie, dass diese „ein neues interkulturelles und fremdsprachiges Element in das Schulklima eingebracht“ habe. Dies war für alle von Nutzen: für die Praktikantin, die tschechischen Lehrkräfte, vor allem aber für die Schülerinnen und Schüler, die auf diese Weise Kontakt zu einer Muttersprachlerin hatten.

KULTURA

Kultura žije! Toto motto vystihuje zjevný trend v této oblasti: umělci se v tom naučili „plavat“. Hledali a nacházeli příležitosti k nadechnutí, zkoušeli nové formáty, využívali našich mimořádných výzev. Nedošlo tedy k drastickému snížení počtu projektů, avšak na druhou stranu se nemálo kulturních akcí podařilo dotáhnout jen díky velkému osobnímu nasazení a kompromisům. Ukazuje se také, že publikum si možná až příliš navyklo na život online.

Po dlouhé zimě a jaru v izolaci jsme se už všichni těšili, až si vychutnáme sluneční paprsky a společnost ostatních na kulturních akcích pod letním nebem. Poslední červnový víkend roku 2021 uspořádala skupina Čechů a Němců ze spolků Schwalbentanz a Imjoy v Žitavě minifestival **Ahoj – setkání na Roburplatz**. V příjemném prostředí parku se najednou dýchalo volněji a radostněji – hranice už byly zase plně průchozí a na návštěvníky čekala díky spoustě kapel a divadelních spolků z obou zemí skvělá atmosféra. Projekt jsme podpořili v rámci mimořádné výzvy „Digitálně nebo venku?“.

Falešné hranice – po stopách akce Kámen je jeden neobvyklý divadelní počin, který mapuje a divákům přibližuje jeden neobvyklý komunistický zločin. Na počátku 50. let 20. století ho spáchala Státní bezpečnost, která své oběti – desítky, možná až stovky československých občanů – nejprve vylákala k přechodu falešné hranice, poté z nich v převlečení za americké vojáky vytáhla potřebné informace a nakonec je na dlouhá léta nechala zavřít do vězení. Divadlo Ovigo z Regensburgu se již několik let věnuje zážitkovým představením, „cestám časem“ (Zeitreisen) v autentickém prostředí. Diváci tak dostanou možnost zažít Akci Kámen „na vlastní kůži“ – na místech česko-německého pohraničí, kde se před několika desítkami let doopravdy odehrála. Spoluautorkou scénáře je česká badatelka Václava Janděčková.

Ost-Pop je originální umělecký styl, se kterým se na německé výtvarné scéně prosadil Milan Kunc, původem český malíř, který

se po roce 1968 rozhodl pro odchod do svobodného světa a později absolvoval věhlasnou akademii v Düsseldorfu za tamní éry Gerharda Richtera a Josepha Beuys. Na počátku léta 2021 představil pražský Kampus Hyberská jeho dílo rozsáhlou retrospektivou **Milan Kunc – Za hranicí představitelnosti**. Aby mohla výstava v čase pandemie oslovit co nejširší okruh zájemců, podpořili jsme vznik filmového dokumentu Jany Počtové, který skicuje umělce osobnost včetně let německého exilu.

KULTUR

Die Kultur lebt! Dieses Motto steht für einen nicht zu übersehenden Trend in diesem Bereich: Künstlerinnen und Künstler haben plötzlich „schwimmen“ gelernt. Sie haben Gelegenheiten gesucht und gefunden, um wieder Luft zu schnappen, haben neue Formate erprobt und unsere Sonderausschreibungen genutzt. Der drastische Einbruch bei den Projektzahlen blieb hier also aus. Viele Kulturveranstaltungen konnten jedoch nur durch großes persönliches Engagement und zahlreiche Kompromisse überleben. Vielleicht hat sich das Publikum ja auch schon zu sehr an das digitale Leben gewöhnt.

Nach einem langen Winter und Frühling in Isolation freuten wir uns alle darauf, bei sommerlichen Open-Air-Events die Sonnenstrahlen und die Gesellschaft anderer Menschen zu genießen. Am letzten Juniwochenende 2021 veranstaltete eine Gruppe von Deutschen und Tschechen aus den Vereinen Schwalbentanz und Imjoy in Zittau das Minifestival **Ahoj – Begegnung auf dem Roburplatz**. Im angenehmen Parkambiente atmete es sich plötzlich freudiger und freier – die Grenzen waren schon wieder vollständig passierbar und die Besucher erwartete dank zahlreicher Bands und Theatergruppen aus beiden Ländern eine schöne, lockere Atmosphäre. Dieses Projekt haben wir in unserer Sonderausschreibung „Digital oder im Freien?“ gefördert.

Fingierte Grenzen – auf den Spuren der Aktion „Kámen“ ist ein ungewöhnliches Theaterprojekt über ein ungewöhnliches kommunistisches Verbrechen, begangen Anfang der 1950er Jahre vom tschechoslowakischen Geheimdienst. Dieser animierte seine Opfer – Dutzende, vielleicht sogar Hunderte tschechoslowakische Bürgerinnen und Bürger – zunächst dazu, eine fingierte Staatsgrenze zu überschreiten, um ihnen dann, als amerikanische Soldaten verkleidet, die gewünschten Informationen zu entlocken und sie schließlich jahrelang hinter Gitter zu bringen. Das Regensburger Ovigo Theater, das sich schon mehrere Jahre mit Erlebnistheater und „Zeitreisen“ in authentischer Umgebung befasst, hat die „Aktion Kámen“ für das Publikum „am eigenen Leibe“ erlebbar gemacht – an Orten der deutsch-tschechischen Grenzregion, wo

sie sich vor Jahrzehnten tatsächlich abspielte. Ko-Autorin war die tschechische Wissenschaftlerin Václava Janděčková.

Ost-Pop ist ein origineller Kunststil, mit dem sich Milan Kunc in der deutschen Kunstszene durchgesetzt hat. Der ursprünglich tschechische Maler ist nach 1968 in die freie Welt emigriert, wo er später die renommierte Düsseldorfer Kunstakademie in der Ära Gerhard Richters und Joseph Beuys' absolvierte. Anfang des Jahres 2021 hat das Prager Kunstzentrum Campus Hyberská sein Werk in einer umfassenden Retrospektive mit dem Titel **Milan Kunc – Jenseits der Vorstellungskraft** präsentiert. Damit die Ausstellung während der Pandemie einen möglichst breiten Kreis von Interessierten ansprechen konnte, haben wir die Entstehung eines Dokumentarfilms von Jana Počtová gefördert, der die Persönlichkeit des Künstlers einschließlich der Jahre im deutschen Exil skizziert.

DISKUSNÍ FÓRA A ODBORNÁ SPOLUPRÁCE

Projektů zasažených pandemií bylo podstatně méně než v předchozím roce, ale stále se ještě dvě třetiny aktérů musely potýkat s nevyzpytatelností viru, měnit termíny, rozsah nebo formát plánovaných aktivit. Naštěstí se podařilo realizovat řadu záměrů odložených z roku 2020. Pandemie nezmenšila tematický záběr projektů, sahající od středověké historie až po genderové otázky nebo česko-německo-židovské vztahy.

Po letech příprav se společnost Collegium Bohemicum podařilo na podzim 2021 dokončit a slavnostně otevřít stálou výstavu **Naši Němci** v Muzeu města Ústí nad Labem. Tento výjimečný počín jsme podpořili již v době jeho vzniku, a to příspěvkem 6 milionů korun na pořízení sbírkového fondu. Výstava moderním a atraktivním způsobem přibližuje dějiny německojazyčného obyvatelstva českých zemí. Nevyhýbá se ani tragickým a kontroverzním událostem, dokumentuje však hlavně vzájemné kulturní obohacování Čechů a Němců a jejich „obyčejně neobyčejnou“ každodennost.

S myšlenkou založit v Brně centrum připomínající bohatou historii moravských Židů, a zvláště pak období zkázy tohoto kulturně nesmírně podnětného společenství, přišel spisovatel, nakladatel a organizátor Martin Reiner. Jedním z prvních kroků k naplnění jeho snu byla **Mezinárodní konference o Dokumentačním centru holokaustu na Moravě**. Její účastníci měli jedinečnou příležitost vyslechnout si například přednášku světoznámého amerického historika Timothyho Snydera nebo ředitelky berlínského Židovského muzea Hetty Berg.

V roce 2021 oslavilo své 75. narozeniny sdružení Ackermann-Gemeinde. Toto výročí si připomnělo **piknikem na pražském Vyšehradě**, který byl otevřený nejen pro jeho členy a příznivce, ale také pro náhodné kolemjdoucí. Završila se tak několikaletá snaha o transformaci sdružení, kterou jsme podpořili v rámci programu na podporu rozvoje organizací a jejímž cílem bylo hledat nové cesty, jak Ackermann-Gemeinde přiblížit širší veřejnosti. Součástí

pikniku byla také Živá knihovna, během níž bylo možné v přímém kontaktu s diváky zprostředkovat vyprávění německých rodáků z Čech, Moravy a Slezska.

Jedním z bolavých problémů (nejen) česko-německého pohraničí je prostituce a obchod s lidmi. V průběhu konference **Moc, peníze, zneužití – když se násilí stane obchodem! Nucená prostituce a obchod s lidmi**, za kterou stála německá organizace EJF ve spolupráci s českými partnery (Centrum speciálně pedagogické a terapeutické pomoci a podpory a ZŠ Čtyřlístek v Mariánských Lázních), měli účastníci možnost sdílet své zkušenosti napříč hranicemi, ale také iniciovat nové nápady pro každodenní práci.

DIALOGFOREN UND FACHLICHER AUSTAUSCH

In diesem Bereich waren 2021 weit weniger Projekte von der Pandemie betroffen als im Vorjahr. Zwei Drittel der Akteure waren aber dennoch mit der Unberechenbarkeit des Virus konfrontiert, mussten Termine verschieben oder das Format oder den Umfang der geplanten Aktivitäten ändern. Glücklicherweise konnten jedoch etliche aus dem Jahr 2020 verschobene Vorhaben umgesetzt werden. Die Themenbreite der Projekte wurde durch die Pandemie nicht beeinträchtigt – sie reichte von mittelalterlicher Geschichte bis hin zu Genderfragen oder den deutsch-tschechisch-jüdischen Beziehungen.

Nach jahrelangen Vorbereitungen konnte die Gesellschaft Collegium Bohemicum im Herbst 2021 ihre Dauerausstellung **Unser Deutsche** im Stadtmuseum Ústí nad Labem fertigstellen und eröffnen. Dieses außergewöhnliche Vorhaben haben wir schon während seiner Entstehung gefördert – mit einem Zuschuss von 6 Millionen Kronen zur Einrichtung eines Sammlungsfundus. Die Ausstellung vermittelt auf moderne und attraktive Weise die Geschichte der deutschsprachigen Bevölkerung in den böhmischen Ländern und blendet auch tragische und kontroverse Ereignisse nicht aus. Vor allem aber dokumentiert sie die gegenseitige kulturelle Bereicherung von Deutschen und Tschechen und deren „gewöhnlich außergewöhnlichen“ Alltag.

Die Idee, in Brünn ein Zentrum zu gründen, das an die reiche Geschichte der mährischen Juden, und insbesondere an die Zeit der Vernichtung dieser kulturell überaus fruchtbaren Gemeinschaft erinnert, stammt von dem Schriftsteller, Verleger und Organisator Martin Reiner. Einer der ersten Schritte zur Erfüllung seines Traums war eine **Internationale Konferenz zum Holocaust-Dokumentationszentrum in Mähren**. Die Konferenzteilnehmer hatten hier die einmalige Gelegenheit, zum Beispiel einen Vortrag des weltbekannten amerikanischen Historikers Timothy Snyder oder der Leiterin des Berliner Jüdischen Museums Hetty Berg zu hören. 2021 feierte die Ackermann-Gemeinde ihren 75. Geburtstag. Dieses Jubiläum wurde mit einem **Picknick auf dem Prager Vyšehrad** begangen, zu dem nicht nur Mitglieder und Anhänger der Gemeinde,

sondern auch zufällige Passanten willkommen waren. Die Feier bildete den Schlusspunkt zu den mehrjährigen Transformationsbestrebungen der Gemeinde, die wir im Rahmen unseres Programms zur Entwicklungsförderung für Organisationen unterstützt haben und deren Ziel es war, neue Wege zu einer breiteren öffentlichen Wahrnehmung der Ackermann-Gemeinde zu finden. Das Picknick umfasste auch eine Lebendige Bibliothek, während derer Erzählungen ehemaliger deutscher Landsleute aus Böhmen, Mähren und Schlesien in direktem Kontakt mit dem Publikum vermittelt werden konnten.

Ein heikles und nicht nur im deutsch-tschechischen Grenzgebiet präsent Problem ist Prostitution und Menschenhandel. Im Laufe der Konferenz **Macht, Geld, Missbrauch – wenn Gewalt zum Geschäft wird! Zwangsprostitution und Menschenhandel**, die von der Organisation EJF in Zusammenarbeit mit tschechischen Partnern (dem Zentrum für sonderpädagogische und therapeutische Hilfe und Unterstützung und der Grundschule Čtyřlístek aus Mariánské Lázně) organisiert wurde, hatten die Beteiligten Gelegenheit zum grenzübergreifenden Austausch von Erfahrungen und Ideen für ihre tägliche Arbeit.

PUBLIKACE

Z hlediska publikací byl rok 2021 premiantem: tolik knih jsme za jeden rok ještě nikdy nepodpořili. Potvrdil se tak trend, že do vydavatelské činnosti zasáhla pandemie podstatně méně než do jiných česko-německých aktivit. Jsme rádi, že jsme mohli přispět k tomu, aby byl knižní trh zase o něco rozmanitější: aby šanci dostali i autoři mimo hlavní proudy a abychom dodali odvahu malým nakladatelům.

Vysídlení Němci si po roce 1945 z Československa přinesli do svých nových domovů nejen stesk po své vlasti, ale také cenné vědomosti a archivní zprávy o její historii. O tyto poklady minulosti je stále větší zájem mezi současnými obyvateli původních německých oblastí. V roce 2021 jsme tak například podpořili doplněné vydání knihy **Stará vlast Rokytnice v Krkonoších**, připravené městem Rokytnice nad Jizerou a spolkem Heimatkreis Hohenelbe/Riesengebirge. Publikace je výjimečná nejen svým obsahem a rozsahem, ale také odhodláním Rokytnických využít ji jako základ pro budoucí společné projekty, odbourávání předsudků a vzájemný dialog.

Z Krkonoš pocházela také česká signatářka Charty 77 a učitelka němčiny Hana Jüptnerová. V dětství kolem sebe v rodném kraji hluboce vnímala stopy odsunu tamějších Němců. Během studia a pobytu v Greifswaldu navázala kontakty s východoněmeckými evangelíky, hned po sametové revoluci se začala zasazovat o smíření se sudetskými Němci a věnovala svůj čas a energii celé řadě komunitních a obecně prospěšných projektů. Krátce po její smrti připravila německá autorka Tina Stroheker poetické vzpomínkové album **Hana aneb Český dar**, jehož německé vydání jsme rádi podpořili.

Pronásledování Sintů a Romů a tematika romského holocaustu představují pro značnou část české společnosti i dnes ještě neznámou, často dokonce marginalizovanou kapitolu. Dlouhá léta tomu nebylo jinak ani v Německu. Zlom přišel v roce 1985, kdy zde

poprvé vyšla autobiografická kniha Philomeny Franz. Pamětnice popsala osud své sintske rodiny během války a nabídla veřejnosti především svou vlastní dramatickou historii, která je i přes nepopsatelně kruté podmínky naplněna solidaritou, soucitem a velkým osobním hrdinstvím autorky. Český překlad vydalo nakladatelství Kher pod názvem **Žít bez hořkosti: Příběh německé Sintky, která přežila holokaust**.

PUBLIKATIONEN

Was Publikationen betrifft, war 2021 ein Musterjahr: So viele Bücher haben wir noch nie innerhalb von einem Jahr gefördert. Es hat sich erneut bestätigt, dass die Herausgabe von Publikationen von der Pandemie weit weniger betroffen war als andere deutsch-tschechische Aktivitäten. Es freut uns, dass wir abermals zu einer stärkeren Vielfalt des Buchmarktes beitragen konnten: dass auch Autorinnen und Autoren abseits des Mainstreams zum Zuge kamen und wir kleinen Verlagen Mut machen konnten.

Die Deutschen, die nach 1945 die Tschechoslowakei verlassen mussten, brachten nicht nur ihre Sehnsucht nach der alten Heimat mit, sondern mitunter auch wertvolle Kenntnisse und Archivmaterialien zu deren Geschichte. An diesen Schätzen der Vergangenheit besteht bei der heutigen Bevölkerung der ehemals deutsch besiedelten Gebiete ein wachsendes Interesse. Im Jahr 2021 haben wir zum Beispiel eine ergänzte Ausgabe des Buches **Die alte Heimat Rochlitz im Riesengebirge** gefördert, das von der Stadt Rokytnice nad Jizerou (Rochlitz) und dem Heimatkreis Hohenelbe/Riesengebirge herausgegeben wurde. Außergewöhnlich an dieser Publikation ist nicht nur ihr Inhalt und Umfang, sondern auch die Entschlossenheit der einstigen und heutigen Rokytnicer, sie als Grundlage für künftige gemeinsame Projekte, den Abbau von Vorurteilen und den bilateralen Dialog zu nutzen.

Aus dem Riesengebirge stammte auch die tschechische Deutschlehrerin und Unterzeichnerin der Charta 77 Hana Jüptnerová. Schon als Kind nahm sie die tiefen Spuren wahr, die die Vertreibung der deutschen Einwohner in ihrer Heimat hinterlassen hatte. Während ihres Studiums und eines Aufenthalts in Greifswald knüpfte sie Kontakte zu ostdeutschen evangelischen Christen. Unmittelbar nach der Samtenen Revolution begann sie, sich für die Versöhnung mit den Sudetendeutschen einzusetzen und investierte viel Zeit und Kraft in zahlreiche gemeinschaftliche und gemeinnützige Projekte. Kurz nach ihrem Tod hat die deutsche Autorin Tina Stroheker ein poetisches Erinnerungsalbum mit dem Ti-

tel **Hana oder Das böhmische Geschenk** vorgelegt, dessen deutsche Ausgabe wir sehr gern gefördert haben.

Die Verfolgung der Sinti und Roma und die Thematik des Holocausts an den Roma sind für einen Großteil der tschechischen Gesellschaft bis heute ein unbekanntes und häufig sogar marginalisiertes Kapitel. In Deutschland war das lange genauso. Die Zäsur kam 1985, als erstmals ein autobiografisches Buch von Philomena Franz erschien. Darin beschreibt die Zeitzeugin das Schicksal ihrer Sinti-Familie während des Zweiten Weltkriegs und lässt die Öffentlichkeit vor allem an ihrer eigenen dramatischen Geschichte teilhaben, die trotz unbeschreiblich grausamer Bedingungen reich an Solidarität, Mitgefühl und großem persönlichen Heldenmut der Autorin ist. Die tschechische Übersetzung dieses Buches ist nun im Verlag Kher erschienen und trägt den Titel **Žít bez hořkosti: Příběh německé Sintky, která přežila holokaust** [Leben ohne Bitterkeit: Die Geschichte einer deutschen Sintiza, die den Holocaust überlebte].

PAMÁTKY

Obnova památek, podobně jako oblast publikací, prošla zkouškou pandemie bez pohrom. Těžko však přehlédnout, jak ubývá německých pamětníků a slábne aktivita některých jejich spolků – tradičních tahounů památkové obnovy v pohraničí. Naštěstí není osud česko-německého a židovského kulturního dědictví lhostejný ani mladším generacím a objevují se nové formy spolupráce.

Vesnička Šitboř, rodiště autora slavného traktátu Oráč z Čech, je pozoruhodná nejen svou minulostí, ale i současností. Šitbořský spolek Mikuláš už opravil německé náhrobky na zdejších hřbitově a společně s městem Poběžovice a německými rodáky několik let pracuje na postupné **záchraně kostela sv. Mikuláše**. Aktivitu spolku jsme podpořili opakovaně, tentokrát měly za cíl renovaci obvodových zdí kostela. Zrekonstruovaná památka se stane místem konání příležitostných bohoslužeb, kulturních akcí, přednášek a česko-německých setkání.

Hlinka je malá obec na Osoblažsku. Pyšní se památkově chráněným kostelem sv. Valentina a několika budovami připomínajícími společnou česko-německou historii. Nyní se místní pustili do **obnovy původního německého hřbitova**. Ve spolupráci s německými rodáky jej chtějí zdokumentovat, opravit hlavní kříž a také dvacet hrobových míst včetně náhrobků. Německý hřbitov se rozkládá vedle českého, který vznikl po roce 1945. Po letech zmaru je na čase, aby i původní němečtí obyvatelé obce našli důstojné místo posledního odpočinku.

Židovský hřbitov v Polné je jedním z nejstarších a nejvýznamnějších židovských pohřebišť v České republice. Vznikl v 16. století a jeho součástí je více než tisíc náhrobků. Význam této mimořádné kulturní památky přesahuje hranice regionu, neboť většina těchto památníků představuje pozoruhodná barokní a klasicistní díla s bohatou plastickou výzdobou a symbolikou. Zub času se však zahryzl i zde: většinu náhrobních kamenů ohrožuje eroze a naruše-

ná stabilita. Proto se Židovská obec Praha pustila do projektu celkové záchrany náhrobků.

Již brzy se rozeznějí **nové zvony v kostele sv. Petra a Pavla v Horním Prysku**. Tato architektonická perla Libereckého kraje se pyšní cenným barokním mobiliářem, avšak současný zvon na kostelní věži je pouze zapůjčený a nevykazuje zvukovou kvalitou. Situace však má řešení: Horní Prysk má od diecéze Eichstätt přislíbeny dva zvony ze zrušeného kostela ve Schwabach-Vogelherdu. Další dva zvony budou nově odlity v Pasově. Slavnostní požehnání novým zvonům se uskuteční při oslavách 300. výročí založení kostela v říjnu 2022.

BAUDENKMÄLER

Die Renovierung von Baudenkmalern hat, ähnlich wie der Publikationsbereich, die Pandemie ohne Katastrophen überstanden. Die Zahl deutscher Zeitzeuginnen und Zeitzeugen nimmt jedoch unübersehbar ab und die Aktivität einiger ihrer Vereine – einst Zugpferde der Denkmalrenovierung im Grenzgebiet – lässt nach. Glücklicherweise ist das Schicksal des deutsch-tschechischen sowie des jüdischen Kulturerbes auch der jüngeren Generation nicht egal und es entstehen neue Formen der Zusammenarbeit.

Das kleine Dorf Šitboř (Schüttwa), in dem der Autor des berühmten Traktats „Der Ackermann aus Böhmen“ geboren wurde, hat nicht nur eine interessante Geschichte, sondern auch eine bemerkenswerte Gegenwart. Der dortige Verein Mikuláš, der bereits deutsche Grabsteine auf dem örtlichen Friedhof repariert hat, engagiert sich gemeinsam mit der Stadt Poběžovice (Ronsperg) und ehemaligen deutschen Einwohnern seit mehreren Jahren für die **Rettung der St. Nikolauskirche**. Die Aktivitäten des Vereins haben wir wiederholt gefördert – diesmal sollten die Umfassungsmauern der Kirche renoviert werden. Das rekonstruierte Bauwerk soll künftig für gelegentliche Gottesdienste, Kulturveranstaltungen, Vorträge und deutsch-tschechische Begegnungen dienen.

Hlinka (Glemkau) ist eine kleine Gemeinde im Hotzenplotzer Ländchen (Osoblažsko). Sie kann sich der denkmalgeschützten St. Valentinskirche wie auch mehrerer Bauwerke rühmen, die an die gemeinsame deutsch-tschechische Geschichte erinnern. Die Einwohner haben nun mit der **Renovierung des ehemaligen deutschen Friedhofs** begonnen. In Zusammenarbeit mit einstigen deutschen Landsleuten möchten sie den Friedhof dokumentieren und das Zentralkreuz wie auch zwanzig Gräber einschließlich der Grabsteine reparieren. Der deutsche Friedhof liegt neben einem tschechischen, der nach 1945 angelegt wurde. Nach Jahren des Verfalls ist es nun an der Zeit, dass auch die ehemaligen deutschen Einwohner der Gemeinde eine würdige letzte Ruhestätte bekommen.

Der **Jüdische Friedhof in Polná** ist eine der ältesten und bedeutendsten jüdischen Begräbnisstätten in der Tschechischen Republik. Er entstand im 16. Jahrhundert und umfasst über tausend Grabsteine. Die Bedeutung dieses außergewöhnlichen Kulturdenkmals reicht über die Region hinaus, denn bei der Mehrzahl der Grabsteine handelt es sich um bemerkenswerte barocke und klassizistische Werke mit reichem plastischem Dekor und einer reichen Symbolik. Doch auch hier hat der Zahn der Zeit genagt: Die meisten davon sind erosionsgefährdet und instabil. Deshalb hat die Jüdische Gemeinde Prag ein umfassendes Projekt zur Rettung der Grabsteine vorgelegt.

Schon bald werden **die neuen Glocken der St. Peter- und Paulskirche in Horní Prysk (Ober-Preschkau)** ertönen. Diese architektonische Perle der Region Liberec kann sich eines wertvollen Barockmobiliars rühmen, die derzeitige Kirchturmglocke ist jedoch nur ausgeliehen und nicht von der besten Klangqualität. Aber es gab eine Lösung: Horní Prysk hat von der Diözese Eichstätt zwei Glocken aus einer geschlossenen Kirche in Schwabach-Vogelherd zugesichert bekommen. Zwei weitere Glocken werden in Passau neu gegossen. Die Segnung der neuen Glocken findet zur 300-Jahr-Feier der Kirche im Oktober 2022 statt.

PARTNERSTVÍ

Uskutečnit přeshraniční setkání bylo pro všechny zúčastněné opět velkou výzvou. Většina aktérů se rozhodla využít letních měsíců, kdy byla protiepidemická opatření přece jen o něco volnější, případně do svých plánů zakomponovali digitální alternativy, aby se připravili na nevyzpytatelné situace. A kdo byli tito „stateční“? Velmi často se jednalo o nejrůznější spolky, místní sdružení. Několik setkání ale uspořádala také města a obce.

Středobodem **setkání německých rodáků s obyvateli Rožmitálu na Šumavě** se stal zdejší kostel sv. Šimona a Judy. Původní i současní Rožmitálští se totiž několik let vytrvale starají o jeho opravu – a to i s naší pomocí. Vzájemná setkávání se konají již třicet let pravidelně každé dva roky. A nezastavila je ani koronavirová pandemie: poslední setkání se uskutečnilo v srpnu 2021 v Rožmitále. Účastníci z Čech, Německa i Rakouska společně navštívili bohoslužbu a oslavili 125. výročí založení místního hasičského sboru.

Více než třicet let trvá také partnerství mezi **Horní Čermnou v Pardubickém kraji a Edertalem v Hesensku** – obcemi, které od sebe dělí přes 700 kilometrů. Jejich zástupci se dosud setkávali každoročně, vždy střídavě na české a německé straně. Až koronavirová pandemie je donutila jeden ročník vynechat. Po vynucené přestávce se v roce 2021 podařilo na dlouhou tradici navázat. Starší přátelé se opět mohli osobně setkat při jednání starostů, během vzpomínkového večera nebo exkurzí do blízké továrny a okolí hostitelského Edertalu.

Spolupráce mezi obcemi a spolky z Bílina a Hrobčicka s německými rodáky začala teprve před 14 lety, už teď ale nese skvělé plody. Kromě vydání knihy o bájích a legendách Krušnohoří a série několika dalších publikací se obě strany s naší podporou zasloužily o záchranu dvou kulturních památek: kostela sv. Jakuba v Mrzlicích a velmi cenného, pozdně barokního kostela sv. Prokopa v Mukově. Společných témat je tedy dost, a třídní setkání českých obyvatel s bývalými německými krajany tak mělo po-

staráno o bohatý pracovní a kulturní program. Jeho součástí bylo mimo jiné i vysvěcení věžních hodin na kostele v Mrzlicích, otevření výstavy a společná bohoslužba.

Vtipně a výstižně pojmenovali svůj projekt organizátoři partnerských setkání **Byli jsem před covidem, budeme i po něm – cesta přátelství mezi Loktem a Illertissenem nesmí zarůst trávou**. Díky své nezdolnosti a naší výzvě „Digitálně nebo venku?“ se jim povedlo šikovně zkombinovat online události, jako byla virtuální vernisáž výstavy amatérských fotografií dokumentujících život v pandemii, a live setkání starostů a zástupců obou měst. Získali tak i nové zájemce o partnerskou spolupráci.

PARTNERSCHAFTEN

Grenzüberschreitende Treffen zu veranstalten, war auch in diesem Jahr eine große Herausforderung für alle Beteiligten. Die meisten Akteure nutzten dafür die Sommermonate, als die Coronamaßnahmen etwas lockerer waren, oder planten digitale Alternativen ein, um auf unvorhersehbare Situationen vorbereitet zu sein. Wer aber waren diese „Tapferen“? Oftmals Vereine verschiedenster Art. Doch auch Städte und Gemeinden haben einige Begegnungen organisiert.

Im Mittelpunkt eines **Treffens ehemaliger deutscher Landsleute mit Bewohnern aus Rožmitál (Rosenthal) im Böhmerwald** stand die dortige Kirche St. Simon und Juda. Die ehemaligen und heutigen Rožmitáler engagieren sich nämlich – mit unserer Unterstützung – schon mehrere Jahre lang kontinuierlich für deren Sanierung. Seit dreißig Jahren treffen sie sich regelmäßig alle zwei Jahre, und auch Corona konnte sie nicht daran hindern: Das letzte Treffen fand im August 2021 in Rožmitál statt. Die Beteiligten aus Deutschland, Tschechien und Österreich besuchten gemeinsam einen Gottesdienst und feierten das 125. Gründungsjubiläum der hiesigen Feuerwehr.

Auch die Partnerschaft zwischen **Horní Čermná (Böhmisch Rothwasser) in der Region Pardubice und dem hessischen Edertal** besteht schon seit mehr als dreißig Jahren. Dabei sind die Gemeinden über 700 Kilometer voneinander entfernt. Ihre Vertreterinnen und Vertreter trafen sich bislang jährlich im Wechsel auf deutscher und tschechischer Seite – bis Corona sie zwang, einen Jahrgang auszulassen. Nach dieser erzwungenen Pause konnten sie 2021 die lange Tradition wieder aufnehmen: Man traf sich zu Bürgermeisterbesprechungen, zu einem Erinnerungsabend oder zu Exkursionen in eine nahe Fabrik und in die Umgebung von Edertal.

Die **Zusammenarbeit von Gemeinden und Vereinen aus der Region Bílina (Bilin) und Hrobčice (Hrobschitz) mit ehemaligen deutschen Landsleuten** begann erst vor 14 Jahren, trägt jedoch schon jetzt gute Früchte: Neben der Herausgabe eines Buches zu Sagen

und Legenden des Erzgebirges und einer weiteren Publikationsreihe haben sich beide Seiten mit unserer Hilfe für die Rettung zweier Kulturdenkmäler eingesetzt: der St. Jakobskirche in Mrzlice (Merschlitze) und der sehr wertvollen spätbarocken St. Prokopskirche in Mukov (Mukow). Gemeinsame Themen gibt es also genug. Ein dreitägiges Treffen tschechischer Einwohner mit ehemaligen deutschen Landsleuten hatte daher ein reichhaltiges Kultur- und Arbeitsprogramm, das unter anderem die Weihung der Mrzlicer Kirchturmuhre, eine Ausstellungseröffnung und einen gemeinsamen Gottesdienst umfasste.

Einen treffenden metaphorischen Titel fanden die Organisatoren des Partnerschaftsprojekts **Gemeinsam vor Covid, gemeinsam nach Covid – auf dem Weg der Freundschaft zwischen Loket und Illertissen darf kein Gras wachsen**. Dank ihrer Unverwundlichkeit und unserer Ausschreibung „Digital oder im Freien?“ gelang ihnen eine geschickte Kombination von Onlineformaten wie der virtuellen Vernissage einer Amateurfoto-Ausstellung, die das Leben während der Pandemie dokumentierte, daneben fand ein Präsenztreffen von Bürgermeistern und Vertretern beider Städte statt.. So konnten sie schließlich auch neue Interessierte für die partnerschaftliche Zusammenarbeit gewinnen.

SOCIÁLNÍ PROJEKTY A MENŠINY

Stejně jako v předchozím roce bylo pro řadu aktérů z této oblasti složité cokoli plánovat dopředu. Ti, kteří se k tomu přesto odhodlali, pak zvládli svůj nápad připravit a uskutečnit tak, aby co nejvíce omezili dopady pandemie na účastníky společných aktivit. I přes celkově malý počet projektů se do česko-německé výměny zapojily rozmanité skupiny občanů: příslušníci německé menšiny v Česku, Lužičtí Srbové, lidé s postižením.

Společnost přátel Lužice ve spolupráci s lužickosrbskou a národní a kulturní organizací Domowina uspořádala v prvních dvou srpnových týdnech roku 2021 intenzivní **Česko-lužickou letní školu**. Neobvyklé na ní bylo to, že byla dvojjazyčná: čeští účastníci se učili lužickosrbsky, Lužičtí Srbové pak pilovali svoji češtinu. Příležitostí vzájemně se lépe poznat s velmi blízkým slovanským národem bylo dostatek nejen v průběhu výuky, ale zejména při volnočasových aktivitách.

Jako příklad dlouholetého dobrého partnerství v sociální oblasti stojí určitě za připomenutí spolupráce mezi obecně prospěšnou společností Arkádie v severočeských Teplicích a neziskovou organizací Lebenshilfe Altmark-West z Gardelegenu v Sasku-Anhaltsku. Již poněkolkrát pro své klienty, zaměstnance chráněných dílen a uživatele sociálních služeb připravili **Společnou dovolenou pro osoby se zdravotním postižením**, která byla pro všechny zúčastněné opět velkým zážitkem. Lidé se zdravotním postižením, kteří nemají tolik příležitostí samostatně a aktivně trávit volný čas, mohli díky naší podpoře vycestovat do míst, kam by se jinak jen těžko dostávali, a objevovat světy, které by jim zůstaly uzavřeny.

Ať se děje, co se děje, nevidomí cyklisté sdružení kolem Odboru zrakově postižených SK Slavia Praha zasednou každé léto společně se svými přáteli ze spolku Tandem-Hilfen za říditka svých kol a šlápnu do pedálů – koná se totiž jejich **Tandemové soustředění zrakově postižených**. Nejinak tomu bylo i v roce 2021, kdy

se skupina 30 českých a 10 německých sportovců seznamovala s Mosteckem.

Také projekt **Lázeňské a ambulantní rehabilitační pobyty pro příslušníky německé menšiny v Česku** už patří mezi naše stálice. Za jeho realizací stojí obecně prospěšná společnost Bohemia Troppau. Po covidové přestávce mohli němečtí senioři opět vyrazit do lázní. Jestliže byl pro někoho lázeňský pobyt vzhledem k jeho věku příliš náročný, mohl využít nabídku ambulantních rehabilitací.

SOZIALPROJEKTE UND MINDERHEITEN

Wie bereits im Vorjahr war es für viele Akteure aus diesem Bereich schwierig, im Voraus zu planen. Diejenigen, die es trotzdem wagten, haben es geschafft, ihre Vorhaben so zu konzipieren und umzusetzen, dass die Pandemiefolgen für die Beteiligten so wenig wie möglich spürbar waren. Trotz der insgesamt geringen Zahl an Projekten waren ganz unterschiedliche Gruppen am deutsch-tschechischen Austausch beteiligt: Angehörige der deutschen Minderheit aus Tschechien, Lausitzer Sorben, Menschen mit Behinderung.

Die Gesellschaft Freunde der Lausitz (Společnost přátel Lužice) und der sorbische Kulturverein Domowina veranstalteten in den ersten zwei Augustwochen 2021 eine intensive **Tschechisch-sorbische Sommerschule**. Ungewöhnlich an dieser war ihre Zweisprachigkeit: Die tschechischen Teilnehmer und Teilnehmerinnen lernten Sorbisch, die sorbischen feilten an ihrem Tschechisch. Reichlich Gelegenheit zum Kennenlernen dieses sehr nahe verwandten slawischen Volkes gab es im Unterricht, vor allem aber bei der gemeinsamen Freizeitgestaltung.

Als Beispiel einer langjährigen guten Partnerschaft im sozialen Bereich sei die Zusammenarbeit zwischen dem gemeinnützigen Verein Arkadie aus dem nordböhmischem Teplice und der gemeinnützigen GmbH Lebenshilfe ALTMARK-WEST aus Gardelegen (Sachsen-Anhalt) erwähnt. Diese haben für ihre Klienten, Beschäftigte in geschützten Werkstätten oder Personen, die soziale Betreuung in Anspruch nehmen, bereits zum wiederholten Mal einen **Gemeinsamen Urlaub für Menschen mit Behinderung** organisiert, der für alle Beteiligten wieder ein großes Erlebnis war. Dank unserer Unterstützung konnten Menschen mit gesundheitlicher Beeinträchtigung, die weniger Gelegenheit zur eigenständigen aktiven Freizeitgestaltung haben, Orte bereisen, die für sie sonst nur schwer erreichbar sind, und Welten entdecken, die ihnen sonst verschlossen bleiben.

Komme, was wolle – die blinden Radfahrerinnen und Radfahrer von der Sektion für Sehgeschädigte des SK Slavia Prag schwin-

gen sich jeden Sommer zusammen mit ihren Freunden vom Verein Tandem-Hilfen aufs Rad und treten in die Pedale – beim **Tandem-Camp für Sehgeschädigte**. So auch im Jahr 2021, als eine Gruppe von 30 tschechischen und 10 deutschen Sportlerinnen und Sportlern gemeinsam die Region Most erkundete.

Und auch die **Kuraufenthalte und ambulanten Rehabilitationen für Angehörige der deutschen Minderheit in Tschechien**, hinter denen der gemeinnützige Verein Bohemia Troppau steht, gehören bei uns schon zur Tradition. Nach einer coronabedingten Pause konnten deutsche Seniorinnen und Senioren nun wieder in Kurorte aufbrechen. Wem Kuraufenthalte aus Altersgründen zu anstrengend waren, der konnte das Angebot einer ambulanten Rehabilitation nutzen.

STIPENDIA / STIPENDIEN

Studium v cizí zemi dokáže člověka postavit před řadu nečekaných výzev i v „běžných dobách“. Co teprve, když se rozhodnete v zahraničí studovat v době pandemie. Také v roce 2021 jsme vybrali osm mladých lidí z obou zemí, kteří se rozhodli obohatit svůj akademický život o pobyt v sousední zemi.

Další ročník našeho stipendijního programu vynikal i něčím jiným než poněkud neobvyklými podmínkami studia. Kromě samotných témat stipendijních projektů, sahajících od historie, filologie a mezinárodního managementu přes sociální práci a umění filmové kamery až po srovnání aktuálních covidových diskurzů v České republice a v Německu, byl zajímavý i svým regionálním záběrem. Zapojily se mimo jiné i univerzity v Pardubicích, ve Zlíně nebo v Žitavě.

„Stipendium bylo velmi přínosné pro mou budoucí kariéru. Nasbírala jsem spoustu zkušeností, studijních poznatků a seznámila se s kulturou sousední země. Pobyt mi pomohl v práci na výzkumném projektu v oblasti marketingu, umožnil mi průzkum zákazníků. Měla jsem možnost poznat systém studia na německé univerzitě jak v prezenční, tak v hybridní formě. I přes nepřející covidové období jsem si odnesla spoustu zážitků. Vřele doporučuji všem.“

MARKÉTA PAČLÍKOVÁ, 2021

Ein Auslandsstudium kann einen schon in „normalen Zeiten“ vor diverse ungeahnte Herausforderungen stellen. Wie soll das erst in Pandemiezeiten sein! Dennoch haben wir auch im Jahr 2021 acht Studierende aus beiden Ländern ausgewählt, die ihr akademisches Leben um einen Aufenthalt im Nachbarland bereichern wollten.

Dieser weitere Jahrgang unseres Stipendienprogramms zeichnete sich – neben den etwas ungewöhnlichen Studienbedingungen – noch durch etwas anderes aus: Außer den Themen der Stipendienprojekte, die von Geschichte, Philologie und internationalem Management über Sozialarbeit und Kamerakunst bis hin zu einem Vergleich der aktuellen Corona-Diskurse in Deutschland und Tschechien reichten, war auch das regionale Spektrum interessant. So waren diesmal unter anderem Universitäten und Hochschulen aus Pardubice, Zlín oder Zittau beteiligt.

„Das Stipendium war sehr nützlich für meine berufliche Zukunft. Ich habe eine Menge Erfahrungen gesammelt, meinen akademischen Horizont erweitert und die Kultur des Nachbarlandes kennengelernt. Der Aufenthalt hat mir bei der Arbeit an meinem Forschungsprojekt im Bereich Marketing geholfen, ich konnte eine Kundenanalyse durchführen. Und ich hatte Gelegenheit, das Studiensystem an einer deutschen Universität in Präsenz- wie in Hybridform kennenzulernen. Trotz der ungünstigen Pandemie-Zeit habe ich viele Erlebnisse mit nach Hause genommen. Ich kann das allen nur wärmstens empfehlen.“

MARKÉTA PAČLÍKOVÁ, 2021

NAŠE STIPENDISTKY V ROCE 2021 UNSERE STIPENDIATINNEN IM JAHR 2021

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM
BACHELORSTUDIUM

EMMA LOBENHOFER
Do jaké míry Německo a Česká republika dodržovaly Pařížskou dohodu? (2015–2020)
Inwieweit haben sich Deutschland und Tschechien an die Vereinbarungen des Pariser Klimaabkommens gehalten? (2015–2020)
Univerzita Karlova

ELIŠKA SUKOVÁ
Překlad marketingových textů
Übersetzung von Werbe- und Marketingtexten ins Deutsche
Univerzita Karlova → Universität Leipzig

BARBORA TALÁČKOVÁ
In Corpore sano, mens sana? Román Corpus Delicti (2009) od Juli Zeh a aktuální coronavirové diskurzy v Čechách a Německu
In Corpore sano, mens sana? Juli Zehs Corpus Delicti (2009) und die aktuellen Corona-Diskurse in Deutschland und Tschechien
Univerzita Karlova → Freie Universität Berlin

BARBORA VYDLÁKOVÁ
Jaká je pozice společnosti Škoda Auto v rámci koncernu Volkswagen a jak se bude vyvíjet dále?
Welche Position hat Škoda im Volkswagen-Konzern und wie kann sich diese Position in Zukunft verändern?
Univerzita Karlova → Universität Regensburg

MAGISTERSKÉ NEBO INŽENÝRSKÉ STUDIUM
MASTER- ODER INGENIEURSTUDIUM

SABRINA FRÖHLICHOVÁ
Volnočasové aktivity žáků a studentů v České republice a ve Spolkové republice Německo
Die Freizeitaktivitäten von Schülern und Studenten in der Tschechischen Republik und in der Bundesrepublik Deutschland
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně → Katholische Hochschule Nordrhein-Westfalen

PAVLÍNA KOMOŇOVÁ
Vnitřní bouře utichly
Die inneren Stürme sind verstummt
Vysoké učení technické v Brně → Deutsche Film- und Fernsehakademie Berlin

MARKÉTA PAČLÍKOVÁ
Srovnání chování zákazníků a vývoj privátních značek v Německu a České republice
Vergleich des Kundenverhaltens und der Entwicklung von Handelsmarken in Deutschland und in der Tschechischen Republik
Univerzita Pardubice → Technische Universität Dresden

DOKTORSKÉ STUDIUM
DOKTORATSSTUDIUM

VLASTA KORDOVÁ
Protektorát Čechy a Morava jako „Bandengebiet“ v týlu východní fronty 1944–1945
Protektorat Böhmen und Mähren als „Bandengebiet“ im Hinterland der Ostfront 1944–1945
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem → Freie Universität Berlin

ČESKO-NĚMECKÁ NOVINÁŘSKÁ CENA 2021

Pandemie byla v obou zemích již druhým rokem hlavním mediálním tématem a nadále dominovala veřejné debatě. Naštěstí ale nebyly uzavřené hranice a způsob, jakým se obě společnosti s koronou vypořádaly, nebyl tím jediným, o čem čeští a němečtí novináři v roce 2021 informovali. Navzdory značně ztíženým podmínkám pro přeshraniční rešerše se veřejnost s jejich pomocí seznámila s řadou dalších aktuálních společenských a historických témat ze sousední země.

Šestý ročník Česko-německé novinářské ceny jsme vyhlásili opět ve spolupráci s novinářskými svazy obou zemí – Syndikátem novinářů ČR a německým DJV. Naše porota obdržela 91 příspěvků a 13 českých a německých autorek a autorů získalo celkem 8 cen. Obsahově se příspěvky týkaly široké škály témat a zabývaly se například situací uprchlíků v Německu pět let po migrační krizi nebo rozdílnými názory Němců a Čechů na energetický obrat či na odsun sudetských Němců.

Slavnostní předání cen proběhlo v listopadu 2021 v brněnské Městské tržnici za přítomnosti mnoha novinářů, čestných hostů a široké veřejnosti. Předseda Ústavního soudu ČR Pavel Rychetský ve svém úvodním slovu zdůraznil význam zodpovědné žurnalistiky jako čtvrtého pilíře demokracie a vyzdvihl roli laureátů pro vztahy mezi oběma zeměmi. Díky přímému přenosu České televize, kterou se nám podařilo získat jako mediálního partnera, a veřejnoprávního kanálu MDR mohli akci sledovat i diváci z obou zemí, kteří se mimo jiné kvůli pandemii nemohli slavnostního předávání cen zúčastnit. Přímá výměna názorů mezi přítomnými novináři byla tentokrát o to intenzivnější, že ceny poprvé předávali vítězové předchozího ročníku. Tento nový koncept se ihned osvědčil a určitě poslouží jako inspirace pro další ročníky.

Zvláštní ocenění za dlouholetou vynikající novinářskou práci v roce 2021 získal Steffen Neumann, který i během druhého

covidového roku neúnavně jako novinář pendloval mezi Drážďany, Prahou a česko-německým pohraničím, naslouchal a přinášel pohledy obou stran. V neposlední řadě tak ztělesňoval naději, že pravidelný pohled za hranice vlastního obzoru se opět brzy stane běžným i pro nás všechny.

DEUTSCH-TSCHECHISCHER JOURNALISTENPREIS 2021

Auch wenn die Pandemie das zweite Jahr in Folge unübersehbares Hauptthema der Medienberichterstattung in beiden Ländern war und maßgeblich die öffentliche Debatte dominierte: Die geschlossenen Grenzen und der Umgang beider Gesellschaften mit Corona waren zum Glück nicht das Einzige, worüber deutsche und tschechische Journalistinnen und Journalisten 2021 berichteten. Trotz zum Teil erheblich erschwerten Bedingungen für grenzüberschreitende Recherchen riefen sie der Öffentlichkeit auch eine Reihe anderer aktueller gesellschaftlicher und historischer Themen aus dem Nachbarland ins Bewusstsein.

Den sechsten Jahrgang des Deutsch-tschechischen Journalistenpreises riefen wir erneut in Zusammenarbeit mit den Journalistenverbänden beider Länder – DJV und Syndikát novinářů – aus. Unserer Jury lagen diesmal 91 Bewerbungen vor, die insgesamt acht Preise gingen an 13 deutsche und tschechische Autorinnen und Autoren. Inhaltlich deckten die Beiträge ein breites Themenspektrum ab und befassten sich etwa mit der Situation von Geflüchteten in Deutschland fünf Jahre nach der Migrationskrise oder mit dem unterschiedlichen Blick von Deutschen und Tschechen auf die Energiewende sowie die Vertreibung der Sudetendeutschen.

Die feierliche Preisverleihung fand im November 2021 in der Brünner Markthalle in Anwesenheit zahlreicher Journalisten, Ehrengäste und der breiten Öffentlichkeit statt. Pavel Rychetsky, der Vorsitzende des tschechischen Verfassungsgerichts, unterstrich in seiner Eröffnungsrede die Bedeutung von differenziertem Journalismus als vierter Gewalt in einer Demokratie und hob die Rolle der Laureaten für die Beziehungen zwischen beiden Ländern hervor.

Dank eines Livestreams des Tschechischen Fernsehens, das wir als Medienpartner für die Veranstaltung gewinnen konnten, und des MDR konnte das Ereignis auch von Zuschauern aus beiden Ländern mitverfolgt werden, die – teils pandemiebedingt – nicht selbst bei der Preisverleihung dabei sein konnten. Der direkte Austausch unter den anwesenden Journalisten fiel diesmal umso intensiver aus, da die Preise erstmals von den

Preisträgern des Vorjahres überreicht wurden – ein neues Konzept, das sich offensichtlich sofort bewährt hat und uns auf jeden Fall als Inspiration für die nächsten Jahrgänge dienen wird. **Die Sonderauszeichnung für langjährige herausragende journalistische Tätigkeit** ging 2021 an Steffen Neumann, der auch während des zweiten Corona-Jahres regelmäßig journalistisch zwischen Dresden, Prag und dem deutsch-tschechischen Grenzgebiet pendelte, sich die Standpunkte beider Seiten anhörte und vermittelte – und so nicht zuletzt auch die Hoffnung verkörperte, dass der regelmäßige Blick über den eigenen Horizont hinaus bald auch für uns alle wieder zum Normalzustand wird.

VÍTĚZKY A VÍTĚZOVÉ V ROCE 2021 PREISTRÄGERINNEN UND PREISTRÄGER 2021

TEXT	AUDIO	MULTIMÉDIA / MULTIMEDIA
TOMÁŠ LINDNER Zvládli to? <i>Haben sie es geschafft?</i> Respekt, 31. 8. 2020	VÁCLAV JABŮREK / LADISLAV NOVÁK Zaostřeno na uzavřené česko-saské hranice <i>„Zaostřeno“: An der geschlossenen deutsch-tschechischen Grenze</i> Český rozhlas Plus / Tschechischer Rundfunk Plus, 28. 2. 2021	MATTHIAS SCHMIDT / VÍT POLÁČEK Odsun – Vertreibung: 2. část / 2. Teil Česká televize / Tschechisches Fernsehen 20. 10. 2020
RENATE ZÖLLER Prags Großstadtwinzer der Gründerzeit <i>Pražský velkoměstský vinař z období průmyslové revoluce</i> Kulturkorrespondenz, 1. 3. 2021	MARKÉTA KACHLÍKOVÁ Sancta familia – Ein Weihnachtsgeschenk nach 80 Jahren <i>Sancta familia – vánoční dárek po 80 letech</i> Radio Prague International 25. 12. 2020	DANKO HANDRICK / CHRISTIAN GRAMSTADT Heute im Osten, Reportage: „Das Geschäft mit der Sucht – Tschechiens Kampf gegen Crystal Meth“ <i>Heute im Osten, reportáž: „Obchod se závislostí – Česko bojuje s pervitinem“</i> MDR 13. 3. 2021

POROTA / JURY 2021

TEXT	AUDIO	MULTIMÉDIA / MULTIMEDIA
PETR BROD novinář a publicista Journalist und Publizist	ANNEKE HUDALLA Europäische Akademie Berlin	LIBUŠE ČERNÁ Německý svaz novinářů, komise pro evropskou spolupráci Deutscher Journalisten-Verband (DJV), Europa-Kommission
DANIEL BRÖSSLER Süddeutsche Zeitung	KAREL HVÍŽĎALA novinář a spisovatel, Český rozhlas aj. Journalist und Autor, Tschechischer Rundfunk u. a.	FRANTIŠEK ČERNÝ bývalý novinář a diplomat Journalist und Diplomat a. D.
ADAM ČERNÝ Hospodářské noviny předseda Českého svazu novinářů Vorsitzender des Tschechischen Journalistenverbandes		BOGNA KORENG MDR-Studio Bautzen

CENA MILENY JESENSKÉ / SONDERPREIS MILENA JESENSKÁ	ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ SONDERAUSZEICHNUNG	
KAROLÍNA KRIPNEROVÁ / JANEK ROUS / VOJTĚCH SIGMUND Architektura soužití <i>Architektur des Zusammenlebens</i> Artyčok.tv 17. 7. 2020	STEFFEN NEUMANN <i>„Téměř nenápadný, a přesto stále přítomný pátrá po příbězích z každodenního života lidí v českém regionu, vypráví neobyčejné i obyčejné, činí politiku srozumitelnější, informuje o pozadí věcí. Má blízko k lidem. S bdělými očima a pozorně naslouchaje, pohybuje se mezi Prahou a Drážďany.“</i> <i>„Fast unscheinbar und doch immer gegenwärtig stöbert er nach Geschichten aus dem Alltag der Menschen in der böhmischen Region, erzählt Außergewöhnliches und Normales, macht Politik verständlicher, liefert Hintergrundinformationen. Ist nah am Menschen. Mit wachsamen Augen und aufmerksam zuhörend – zwischen Prag und Dresden sich bewegend.“</i>	
	BOGNA KORENG, LAUDATIO	
	MULTIMÉDIA / MULTIMEDIA	
LÍDA RAKUŠANOVÁ novinářka ve svobodném povolání, Český rozhlas aj., dopisovatelka deníku Passauer Neue Presse freie Journalistin, Tschechischer Rundfunk u. a., Korrespondentin Passauer Neue Presse	VOJTĚCH BERGER nezávislý portál HlídacíPes.org unabhängiges Watchdog-Portal hlidacipes.org	PETER LANGE rozhlasový korespondent ARD a Deutschlandradio v Praze Hörfunkkorrespondent von ARD und Deutschlandradio in Prag
CHRISTOPH SCHEFFER Hessischer Rundfunk	MICHAEL HILLER bývalý jednatel Německého svazu novinářů, Sasko ehemaliger Geschäftsführer des DJV Sachsen	

ČESKO-NĚMECKÉ DISKUSNÍ FÓRUM

Opětovné uzavírání hranic, kontroverzní pandemická opatření a stále polarizovanější veřejná debata vystavily česko-německé vztahy i v druhém covidovém roce zatěžkávací zkoušce. Tato témata se také stala předmětem reflexí Česko-německého diskusního fóra, které vzniklo na základě Česko-německé deklarace z roku 1997 a je platformou pro dialog mezi zástupci politiky, hospodářství, vědy a občanské společnosti obou zemí.

V dubnu se setkala rada Diskusního fóra na rozšířeném zasedání a zhodnotila aktuální situaci v intenzivní, otevřené debatě s hosty, které v pohraničí pandemická opatření zvláště postihla: **Sousedství v časech korony – jak funguje česko-německá přeshraniční spolupráce?** Diskutující ocenili, že se podařilo realizovat loňské doporučení fóra: nejen vlády obou států, ale i spolkových zemí Bavorsko a Sasko koordinovaly svou činnost v rámci pracovní skupiny (Abstimmungskreis), což jim umožnilo pohotově reagovat na situaci v pohraničí. Bylo také konstatováno, jak je důležité, aby do dialogu byli nadále vtahováni ti, kterých se to přímo týká, jako například pendleři.

Průzkum veřejného mínění o česko-německých vztazích, který si nechalo vypracovat Diskusní fórum a Fond budoucnosti, zkoumal zejména postoje obou národů k pandemii. Při prezentaci průzkumu na tradiční výroční konferenci v Brně v listopadu 2021 dospěli oba spolupředsedové, Libor Rouček a Christian Schmidt, k optimistickému závěru: přes počáteční podráždění způsobené uzavřením hranic se česko-německé vztahy ukázaly jako odolné a plné důvěry.

Nadto se výroční konference zaměřila na budoucnost a konala se pod heslem **Česko a Německo: Co nás spojuje a jak se propojíme v Evropě po pandemii?** Po téměř dvouleté přestávce způsobené pandemií se poprvé osobně setkalo 100 účastníků, kteří

v plénu i v souběžných panelech debatovali o mobilitě, Green Dealu a digitalizaci. To vše s ohledem na roli Evropské unie ve světě a na otázku, co znamená evropská demokracie v kontextu současného vývoje a změn.

DEUTSCH-TSCHECHISCHES GESPRÄCHSFORUM

Erneute Grenzschließungen, umstrittene Corona-Bestimmungen und eine zunehmend polarisierte gesellschaftliche Debatte stellten die deutsch-tschechischen Beziehungen im zweiten Pandemiejahr erneut auf eine Belastungsprobe und wurden vom Deutsch-Tschechischen Gesprächsforum als solche reflektiert. Das Forum versteht sich, basierend auf der Deutsch-Tschechischen Erklärung von 1997, als Plattform für den Dialog zwischen Vertretern aus Politik, Wirtschaft, Wissenschaft und aus der Zivilgesellschaft beider Länder.

Im April traf sich der Beirat des Forums zu einer erweiterten Sitzung und unternahm in einer intensiven, offenen Debatte mit Gästen, die besonders von den Pandemie-Bestimmungen im Grenzgebiet betroffen waren, eine Bestandsaufnahme der aktuellen Lage: **Nachbarschaft in Corona-Zeiten – wie funktioniert die deutsch-tschechische grenzübergreifende Zusammenarbeit?** Eine der Empfehlungen des Gesprächsforums vom letzten Jahr, so die Bilanz, habe umgesetzt werden können: Im Rahmen einer „Task Force“ hätten sich nicht nur die Regierungen beider Länder, sondern auch der Bundesländer Bayern und Sachsen koordiniert, um schnell und ad hoc auf die Lage im Grenzgebiet reagieren zu können. Wichtig sei es, weiterhin die unmittelbar Betroffenen, etwa aus dem Kreis der Pendler, in den Dialog einzubeziehen.

Eine vom Gesprächsforum und vom Zukunftsfonds in Auftrag gegebene Meinungsumfrage zu den deutsch-tschechischen Beziehungen untersuchte insbesondere die Haltung beider Bevölkerungen zur Pandemie. Bei der Präsentation der Umfrage auf der traditionellen Jahreskonferenz im November 2021 in Brünn zogen die Vorsitzenden des Forums, Rouček und Schmidt, ein optimistisches Resümee: Trotz der anfänglichen Irritationen aufgrund der Grenzschließungen hätten sich die deutsch-tschechischen Beziehungen insgesamt als widerstandsfähig und vertrauensvoll erwiesen.

Ansonsten richtete die Jahreskonferenz den Blick in die Zukunft nach der Pandemie und stand unter dem Motto: **Deutschland und Tschechien: Was verbindet uns und wie vernetzen wir uns in einem Europa nach Corona?** Nach knapp zwei Jahren coronabedingter Pause kamen rund 100 Teilnehmer erstmals wieder persönlich zusammen und debattierten in großer Runde sowie in parallelen Panels über Mobilität, Green Deal und Digitalisierung – mit Blick auf die Rolle der EU in der Welt und die Frage, was europäische Demokratie im Kontext der gegenwärtigen Entwicklung und des Wandels bedeutet.

ČEŠTÍ ČLENOVÉ V ROCE 2021 / TSCHECHISCHE MITGLIEDER 2021

DR. LIBOR ROUČEK

spolupředseda, bývalý místopředseda Evropského parlamentu
Ko-Vorsitzender, Stellvertretender Präsident des Europäischen Parlaments a. D.

MARIE BĚLOHOUBKOVÁ

mluvčí Česko-německého fóra mládeže
Sprecherin des Deutsch-Tschechischen Jugendforums

MGR. MARTIN DZINGEL

prezident Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě
a ve Slezsku / Präsident der Landesversammlung der Deutschen in Böhmen, Mähren und Schlesien

JUDR. VLADIMÍR HANDL

vědecký pracovník Ústavu mezinárodních vztahů
Wissenschaftlicher Mitarbeiter am Institut für internationale Beziehungen Prag

MGR. DANIEL HERMAN

bývalý ministr kultury České republiky (KDU-ČSL)
Kulturminister der Tschechischen Republik (KDU-ČSL) a. D.

PROF. ING. FELIX KOLMER

místopředseda Mezinárodního osvětimského výboru
Stellvertretender Vorsitzender des Internationalen Auschwitz-Komitees

JUDR. TOMÁŠ KRAUS

tajemník Federace židovských obcí v České republice
Sekretär der Föderation jüdischer Gemeinden
in der Tschechischen Republik

DIPL.-POL. JANA MALÁČOVÁ, MSC.

ministřyně práce a sociálních věcí (ČSSD)
Ministerin für Arbeit und Sozialwesen (ČSSD)

RNDR. MIROSLAV PROKEŠ

předseda komise strategie životního prostředí KSČM
Vorsitzender der Kommission für Umweltschutzstrategie
der Kommunistischen Partei Böhmens und Mährens

PHDR. OLGA RICHTEROVÁ, PH.D.

poslankyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (Piráti)
Abgeordnete des Parlaments der Tschechischen Republik
(Piratenpartei)

MUDR. LUDĚK SEFZIG

bývalý člen Senátu Parlamentu ČR (ODS) / Senator a. D. (ODS)

JOSEF STŘEDULA

předseda Česko-moravské konfederace odborových svazů
Vorsitzender der Böhmisch-mährischen Konföderation der
Gewerkschaftsverbände

RADEK ŠPICAR, M.PHIL.

místopředseda Svazu průmyslu a obchodu / Vizepräsident
des Industrie- und Handelsverbandes

PROF. JUDR. HELENA VÁLKOVÁ

poslankyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (ANO)
Abgeordnete des Parlaments der Tschechischen Republik (ANO)

MGR. MONIKA ŽÁRSKÁ

zástupkyně Českobratrské církve evangelické
Vertreterin der Evangelischen Kirche der Böhmischen Brüder

NĚMEČTÍ ČLENOVÉ V ROCE 2021 / DEUTSCHE MITGLIEDER 2021

CHRISTIAN SCHMIDT

spolupředseda, poslanec Německého spolkového sněmu (CSU),
bývalý spolkový ministr výživy a zemědělství
Ko-Vorsitzender, Mitglied des Deutschen Bundestages (CSU),
Bundesminister für Ernährung und Landwirtschaft a. D.

RENATA ALT

poslankyně Německého spolkového sněmu (FDP), předsedkyně
parlamentní skupiny Česká republika – Slovensko – Maďarsko
Mitglied des Deutschen Bundestages (FDP), Vorsitzende
der Parlamentariergruppe Tschechien – Slowakei – Ungarn

MATTHIAS DÖRR

spolkový jednatel Ackermann-Gemeinde
Bundesgeschäftsführer der Ackermann-Gemeinde

VIKTORIA GROSSMANN

bohemistka, redaktorka novin Süddeutsche Zeitung
Bohemistin, Redakteurin der Süddeutschen Zeitung

FELIX HÄRING

mluvčí Česko-německého fóra mládeže
Sprecher des Deutsch-Tschechischen Jugendforums

MILAN HORÁČEK

bývalý poslanec Německého spolkového sněmu (Bündnis 90/
Die Grünen) a Evropského parlamentu / Mitglied des Bundes-
tages und des Europäischen Parlaments a. D. (Bündnis 90/
Die Grünen)

STEPHAN KÜHN

poslanec Německého spolkového sněmu (Bündnis 90/
Die Grünen), člen parlamentní skupiny Česká republika – Sloven-
sko – Maďarsko / Mitglied des Deutschen Bundestages
(Bündnis 90/Die Grünen), Mitglied der Parlamentariergruppe
Tschechien – Slowakei – Ungarn

DR. KAI-OLAF LANG

zástupce nadace Wissenschaft und Politik, Berlín
Vertreter der Stiftung Wissenschaft und Politik, Berlin

BERND POSSELT

bývalý poslanec Evropského parlamentu (CSU), mluvčí sudetoně-
mecké národnostní skupiny
Mitglied des Europäischen Parlaments a. D. (CSU), Sprecher der
Sudetendeutschen Volksgruppe

MARIANNE SCHIEDER

poslankyně Německého spolkového sněmu (SPD), členka
parlamentní skupiny Česká republika – Slovensko – Maďarsko
Mitglied des Deutschen Bundestages (SPD), Mitglied der
Parlamentariergruppe Tschechien – Slowakei – Ungarn

MARKO SCHIEMANN

poslanec Saského zemského sněmu (CDU), zástupce Lužických
Srbů / MdL Sachsen (CDU), Vertreter der sorbischen Minderheit

GURY SCHNEIDER-LUDORFF

rektorka Augustana-Hochschule v Neuendettelsau
Rektorin der Augustana-Hochschule Neuendettelsau

HELENA PÄSSLER

předsedkyně spolkového představenstva Seligerovy obce
Vorsitzende des Bundesvorstands der Seliger-Gemeinde e. V.

CAROLINA TRAUTNER

bavorská státní ministřyně práce, sociálních věcí a rodiny (CSU)
Bayerische Staatsministerin für Arbeit, Familie und Soziales
(CSU)

DR. WOLFGANG SCHWARZ

kulturní referent pro české země ve Spolku Adalberta Stiftera
Kulturreferent für die böhmischen Länder im Adalbert Stifter
Verein e. V.

SPRÁVNÍ RADA VERWALTUNGSRAT

Správní rada je statutárním orgánem Fondu budoucnosti. Její čtyři čeští a čtyři němečtí členové jsou na dobu dvou let jmenováni ministrem zahraničí příslušné země a jejich funkce je čestná. Jakožto nezávislé grémium rozhoduje rada ve vlastní zodpovědnosti. Každé čtvrtletí projednává na svém zasedání záležitosti fondu a schvaluje přidělení finančních prostředků projektům a nadačním programům fondu.

Der Verwaltungsrat ist das satzungsgemäße Organ des Zukunftsfonds. Seine vier deutschen und vier tschechischen Mitglieder werden für jeweils zwei Jahre von den jeweiligen Außenministerien ernannt. Ihre Mitgliedschaft ist ehrenamtlich. Als unabhängiges Gremium entscheidet der Rat eigenverantwortlich. Einmal pro Quartal berät er in einer Sitzung über Angelegenheiten des Fonds und entscheidet über die Verteilung der finanziellen Mittel an Projekte und Stiftungsprogramme des Fonds.

Rok 2021 byl druhým rokem dvouletého funkčního období stávající správní rady, která zasedala ve stejném složení jako v roce 2020. V rámci pravidelného ročního střídání byl předsedou rady zvolen Jindřich Fryč a místopředsedou Martin Kastler. Březnové zasedání proběhlo vzhledem k platným vládním opatřením plně online, zbývající tři čtvrtletní setkání se mohla konat alespoň v hybridní formě. Účastníci, kteří se dostavili osobně, jednali v sídle MZV v Černínském paláci. Setkání správní rady se zúčastnilo také několik hostů: v březnu informovali prof. Marek Nekula z Univerzity Regensburg a doc. Tomáš Nigrin z Fakulty sociálních věd UK o aktuálním stavu bilaterálního studijního programu „Česko-německá studia“. Správní rada v průběhu roku projednala a schválila celou řadu mimořádných projektových výzev a programů. Na prosincovém zasedání byli na období 2022–2025 jmenováni do funkcí ředitelů sekretariátu stávající ředitelé Petra Ernstberger a Tomáš Jelínek.

2021 war das zweite Jahr der zweijährigen Amtszeit des bestehenden Verwaltungsrates, der in derselben Zusammensetzung tagte wie 2020. Im Rahmen des regulären jährlichen Wechsels wurde Jindřich Fryč zum Vorsitzenden und Martin Kastler zum stellvertretenden Vorsitzenden des Rates gewählt. Die Märzsession fand aufgrund der aktuellen Corona-Regeln komplett online statt, die übrigen drei Quartalssitzungen konnten zumindest in hybrider Form stattfinden. Die Beteiligten, die persönlich erschienen waren, tagten am Sitz des tschechischen Außenministeriums im Palais Czernin in Prag. An den Sitzungen waren zudem auch mehrere Gäste beteiligt: So informierten z. B. im März Prof. Marek Nekula von der Universität Regensburg und Dr. Tomáš Nigrin von der Fakultät für Sozialwissenschaften der Karlsuniversität Prag über den aktuellen Stand des bilateralen Studienganges „Deutsch-Tschechische Studien“. Im Laufe des Jahres verhandelte und genehmigte der Verwaltungsrat eine ganze Reihe von Sonderausschreibungen und -programmen. Bei der Dezembersitzung wurden die derzeitigen Geschäftsführer des Sekretariats Petra Ernstberger und Tomáš Jelínek für den Zeitraum 2022–2025 in ihre Funktionen ernannt.

PŘESED A / VORSITZENDER

JINDŘICH FRYČ

státní tajemník Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Staatssekretär, Ministerium für Schulwesen, Jugend und Sport
der Tschechischen Republik

PETR BROD

publicista, pracoval mimo jiné pro rozhlasovou stanici Svobodná Evropa a pro deník Süddeutsche Zeitung / Publizist, arbeitete unter anderem für den Rundfunksender Freies Europa und für die Süddeutsche Zeitung

REINER DEUTSCHMANN

bývalý poslanec Německého spolkového sněmu (FDP)
a kulturněpolitický mluvčí frakce FDP ve Spolkovém sněmu
Mitglied des Deutschen Bundestages (FDP) und kulturpolitischer Sprecher der FDP-Bundestagsfraktion a. D.

RITA HAGL-KEHL

poslankyně Spolkového sněmu (SPD), parlamentní státní tajemnice při Spolkovém ministerstvu spravedlnosti a ochrany spotřebitele / Mitglied des Deutschen Bundestages (SPD), Parlamentarische Staatssekretärin im Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz

MÍSTOPŘESED A / STELLVERTRETENDER VORSITZENDER

MARTIN KASTLER

vedoucí kanceláře představenstva a plánovacího štábu Nadace Hannse-Seidela v Mnichově, spolkový předseda Ackermann-Gemeinde, bývalý poslanec Evropského parlamentu (CSU)
Leiter des Vorstandsbüros und Planungsstabs bei der Hanns-Seidel Stiftung München, Bundesvorsitzender der Ackermann-Gemeinde, Mitglied des Europäischen Parlaments a. D. (CSU)

KRISTINA LARISCHOVÁ

generální konzulka ČR v Mnichově / Generalkonsulin der Tschechischen Republik in München

ONDŘEJ MATĚJKA

náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů
Stellvertretender Geschäftsführer des Instituts für das Studium totalitärer Regime

EVA VAN DE RAKT

vedoucí kanceláře Heinrich-Böll-Stiftung European Union v Bruselu / Büroleiterin der Heinrich-Böll-Stiftung Europäische Union in Brüssel

DOZORČÍ RADA WIRTSCHAFTSPRÜFUNGS-AUSSCHUSS

Dozorčí rada kontroluje, zda jsou finanční prostředky Fondu budoucnosti účelně vynakládány a zda jsou v pořádku všechny další finanční záležitosti. To se týká hospodaření Fondu budoucnosti, poskytování finanční podpory projektům i investiční strategie. Dozorčí rada se pravidelně účastní zasedání správní rady. Podobně jako u správní rady jsou dva čeští a dva němečtí členové dozorčí rady jmenováni ministrem zahraničí příslušné země. Také jejich funkce je čestná.

Také dozorčí rada absolvovala druhý rok svého funkčního období bez změn ve svém složení. Do funkce předsedy byl zvolen Rolf Hofstetter, jehož zástupcem se stal Pavel Maštálka. Pan velvyslanec Hofstetter, jeden z nestorů novodobých česko-německých vztahů, k naší lítosti na konci roku s ohledem na svůj vysoký věk oznámil úmysl neusilovat v roce 2022 o jmenování na další funkční období. Členové dozorčí rady se i v podmínkách koronavirové pandemie naplno podíleli na práci fondu, účastnili se společných zasedání správní a dozorčí rady i dalších akcí. Kromě toho se jako každoročně konalo také samostatné zasedání dozorčí rady, spojené s kontrolou podpořených projektů.

Der Wirtschaftsprüfungsausschuss kontrolliert, ob die finanziellen Mittel des Zukunftsfonds zweckmäßig verwendet werden und ob alle weiteren finanziellen Angelegenheiten in Ordnung sind. Dies betrifft die Haushaltsführung des Zukunftsfonds, die finanzielle Förderung von Projekten sowie die Investitionsstrategie. Der WPA nimmt regelmäßig an den Sitzungen des Verwaltungsrats teil. Ähnlich wie beim Verwaltungsrat werden die zwei deutschen und zwei tschechischen Mitglieder des WPA vom Außenministerium des jeweiligen Landes ernannt. Ihre Funktion ist ebenfalls ehrenamtlich.

Auch die Zusammensetzung des Wirtschaftsprüfungsausschusses war im zweiten Jahr seiner Amtszeit unverändert. Zum Vorsitzenden wurde Rolf Hofstetter gewählt, zu seinem Stellvertreter Pavel Maštálka. Herr Hofstetter, ehemaliger BRD-Botschafter in der Tschechischen Republik und einer der Nestoren der deutsch-tschechischen Beziehungen, teilte Ende des Jahres zu unserem Bedauern mit, dass er aus Altersgründen im Jahr 2022 nicht mehr für eine neue Amtszeit kandidiere. Die Mitglieder des WPA beteiligten sich auch unter Pandemie-Bedingungen in vollem Umfang an der Arbeit des Fonds, nahmen an den gemeinsamen Sitzungen von WPA und Verwaltungsrat sowie an weiteren Veranstaltungen teil. Außerdem fand wie jedes Jahr eine separate WPA-Sitzung statt, verbunden mit einer Stichprobenkontrolle der geförderten Projekte.

PŘESED A / VORSITZENDER

ROLF HOFSTETTER

bývalý velvyslanec SRN v České republice
Botschafter a. D. der Bundesrepublik Deutschland in der Tschechischen Republik

MÍSTOPŘESED A / STELLVERTRETENDER VORSITZENDER

PAVEL MAŠTÁLKA

ekonom, bývalý ředitel odboru Ministerstva financí ČR
Ökonom, ehemaliger Abteilungsleiter im Ministerium für Finanzen der Tschechischen Republik

JOSEF KREUTER

diplomat, ekonom, bývalý velvyslanec ČR ve Švýcarsku a vedoucí Stálé mise ČR při Evropských společenstvích v Bruselu
Diplomat, Ökonom, Botschafter der Tschechischen Republik in der Schweiz a. D. und Leiter der Ständigen Vertretung der Tschechischen Republik bei der EG in Brüssel a. D.

KONRAD MAX SCHARINGER

první předseda představenstva Společnosti pro zahraniční politiku, bývalý velvyslanec / erster Vorstandsvorsitzender der Gesellschaft für Außenpolitik, Botschafter a. D.

SEKRETARIÁT

Sekretariát je srdcem Fondu budoucnosti – sem přicházejí všechny žádosti o podporu projektů. Pracovníci sekretariátu přispívají v případě potřeby žadatelům radou a pomocí a odpovídají na případné dotazy. Pod vedením ředitele či ředitelky za českou i německou stranu zde pracuje tým referentů a referentek z obou zemí. Zkoumají, zda si předkládané žádosti zaslouží podporu, dohlížejí na průběh projektů a na závěr kontrolují vyúčtování poskytnutých prostředků. Sekretariát připravuje čtvrtletní zasedání správní rady, koordinuje činnost Česko-německého diskusního fóra, organizuje Česko-německou novinářskou cenu a realizuje řadu dalších aktivit s cílem naplňovat poslání fondu.

Tento rok byl pro nás bohatý na nejrůznější výzvy – životní i projektové. Členové týmu se věnovali zpracování žádostí přicházejících v rámci již dříve vyhlášených výzev (Program na podporu organizací pečujících o oběti nacismu, Jedeme dál!, Program na zmírnění důsledků pandemie v pohraničí, Re-Start II), promýšleli a formulovali výzvy a projektové formáty vyhlášené již v průběhu roku (Digitálně nebo venku? Digitální modul pro školní výměny) a koncipovali plány na rok nadcházející. Kromě návrhu na nové Téma roku (Svět se změnil – co my na to?) jsme pro rok 2022 vypracovali podklady k pěti dalším projektovým výzvám nebo formátům, včetně zadávací dokumentace k chystané srovnávací studii o institucionální podpoře. Jako tvůrčí dílny pro tuto koncepční práci se osvědčila týmová výjezdní zasedání – interně nazývané „klauzury“, přičemž nejvíce nápadů na další rozvoj našich aktivit se tentokrát urodilo během říjnového pobytu v Krásné Lípě na severu Čech.

I přes křehkou pandemickou situaci jsme realizovali řadu vlastních akcí. Za výše uvedenými událostmi, jako byl „ostrůvek“ na festivalu United Islands, koncert ve Státní opeře a vydání publikace na počest obětí a žijících svědků nacistického pronásledování, stejně jako za slavnostním vyhlášením Novinářské ceny byla jako obvykle spousta hodin přípravy – tentokrát ale také o trochu víc nejistoty a adrenalinu.

Opravdu jsme nečekali, že obhájíme cenu za nejlepší výroční zprávu neziskových organizací v ČR. Tím spíše jsme si toto *repete* užili při slavnostním předávání na podzimním summitu Fóra dárců, které cenu vyhlašuje.

V roce 2021 také pokračovalo partnerství se společností Škoda Auto, a. s. Nadále jsme tak mohli využívat výhodný operativní leasing pro vůz této značky.

SEKRETARIAT

Das Sekretariat ist das Herz des Zukunftsfonds – hier gehen alle Anträge auf Projektförderung ein. Die Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter des Sekretariats stehen den Antragstellern bei Bedarf beratend zur Seite und beantworten ihre Fragen. Unter der Leitung einer Geschäftsführerin oder eines Geschäftsführers aus jedem Land arbeitet hier ein Team von Referentinnen und Referenten aus beiden Ländern zusammen. Sie beurteilen, ob die eingegangenen Anträge förderungswürdig sind, beobachten den Verlauf der Projekte und kontrollieren die Abrechnung der Zuschüsse. Das Sekretariat bereitet die vierteljährlichen Verwaltungsratssitzungen vor, koordiniert die Tätigkeit des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums, organisiert den Deutsch-tschechischen Journalistenpreis und widmet sich vieler weiterer Aktivitäten, um den Auftrag des Fonds zu erfüllen.

Dieses Jahr war für uns reich an Herausforderungen – und an verschiedensten Projektausschreibungen. Die Mitglieder unseres Teams bearbeiteten Anträge zu bereits vorher ausgeschriebenen Programmen (Programm zur Förderung von Hilfsorganisationen für NS-Opfer, Wir machen weiter!, Programm zur Milderung der Coronafolgen im Grenzgebiet, Re-Start II), planten und formulierten Ausschreibungen und Projektformate, die im Laufe des Jahres ausgeschrieben werden sollten (Digital oder im Freien? Digitales Schulaustauschmodul) und machten bereits Pläne für das kommende Jahr: Neben dem Vorschlag für das neue Jahresthema (Veränderte Welt – wie gehen wir damit um?) haben wir für 2022 Unterlagen zu fünf weiteren Ausschreibungen und Projektformaten erarbeitet, einschließlich der Vergabeunterlagen für eine geplante vergleichende Studie zur institutionellen Förderung von Organisationen. Als Labore für die konzeptionelle Arbeit des Sekretariats haben sich Teamklausuren bewährt. Die meisten Ideen für unsere weitere Tätigkeit sind im Oktober bei einer solchen Klausur im nordböhmisches Krásná Lípa entstanden.

Trotz der instabilen Pandemielage setzten wir auch mehrere eigene Veranstaltungen um. Hinter diesen Events wie z.B. unserer „Insel“ auf dem Festival United Islands, dem Konzert zu Ehren der NS-Opfer und der damit verbundenen Publikation oder der Verleihung des Journalistenpreises steckten wie immer etli-

che Stunden Arbeit – und diesmal auch etwas mehr Unsicherheit und Adrenalin.

Wir hätten wirklich nicht erwartet, dass wir erneut eine Auszeichnung für den besten Jahresbericht in der Kategorie Gemeinnützige Organisationen in der Tschechischen Republik erhalten. Umso mehr haben wir daher die feierliche Preisverleihung auf dem Herbstgipfel des Geberforums, das den Preis ausschreibt, genossen.

Auch im Jahr 2021 haben wir zudem unsere Partnerschaft mit Škoda Auto, a. s. fortgeführt und konnten damit weiterhin ein günstiges operatives Leasing für ein Auto dieser Marke nutzen.

SEKRETARIÁT

ŘEDITELÉ
GESCHÄFTSFÜHRER

PETRA ERNSTBERGER

TOMÁŠ JELÍNEK

PROJEKTOVÍ REFERENTI A REFERENTKY
PROJEKTREFERENTEN UND -REFERENTINNEN

SOŇA DEDEROVÁ

obnova památek, kultura (festivaly, dokumentární filmy),
partnerství obcí a zájmových sdružení / Renovierung
von Baudenkmalern, Kultur (Festivals, Dokumentarfilme),
Partnerschaften von Gemeinden und Bürgervereinen

STEFAN GEHRKE

diskusní fóra a odborná spolupráce (konference, semináře),
partnerství obcí a zájmových sdružení, sociální projekty
a projekty menšin / Dialogforen und fachlicher Austausch
(Diskussionsforen, Konferenzen, Seminare), Partnerschaften
von Gemeinden und Bürgervereinen, Sozialprojekte und
Minderheiten

MARTIN HOŘÁK

kultura (výstavy, koncerty, divadlo, film), odborná spolupráce,
projekty ve prospěch obětí nacionálního socialismu / Kultur
(Ausstellungen, Konzerte, Theater, Film), fachlicher Austausch,
Projekte zugunsten von Opfern des Nationalsozialismus

SEKRETARIAT

MARTIN HUDEC

publikace, kultura (divadlo, film, literatura, koncerty, výstavy),
stipendia Fondu budoucnosti, odborná spolupráce / Publikati-
onen, Kultur (Theater, Film, Literatur, Konzerte, Ausstellungen),
Stipendien des Zukunftsfonds, fachlicher Austausch

INGRID KODĚROVÁ

projekty pro děti, mládež či školy a vzdělávací projekty (výměny
studentů, roční studijní pobyty, dobrovolná praktika), program
Začínáme! / Kinder-, Jugend-, Schul- und Bildungsprojekte
(Schüleraustausch, Gastschuljahr, Berufspraktika), Förderpro-
gramm „Auf geht's!“

JACOB VENUSS

projekty pro děti, mládež či školy a vzdělávací projekty, Téma
roku / Kinder-, Jugend-, Schul- und Bildungsprojekte, Thema
des Jahres

KONTROLA VYÚČTOVÁNÍ PROJEKTŮ
KONTROLLE DER PROJEKTABRECHNUNGEN

JOSEF HOVORKA

MANAGEMENT AKCÍ FONDU
VERANSTALTUNGSMANAGEMENT

LENKA KOPŘIVOVÁ

ANNE LIEBSCHER
ILONA ROŽKOVÁ

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ A NOVINÁŘSKÁ CENA
ÖFFENTLICHKEITSARBEIT UND JOURNALISTENPREIS

SILJA SCHULTHEIS

ADÉLA BRÁCHOVÁ

PROVOZ SEKRETARIÁTU
SEKRETARIATSBETRIEB

HELENA VAŇKOVÁ

OLGA KONOPÁSKOVÁ (do / bis 30. 9. 2021)

ÚVOD

Správní rada fondu poskytla v roce 2021 finanční příspěvek **532 projektům**, z nichž bylo 111 podpořeno v rámci mimořádných výzev v časech koronaviru. Celkem bylo mezi všechny projekty rozděleno **50,1 milionu korun** a **1,44 milionu eur**. Vzhledem k negativním dopadům koronavirové krize na česko-německou výměnu se mezi prioritní oblasti podpory fondu zařadily aktivity reagující právě na důsledky epidemie a protiepidemických opatření. Jednalo se o 21 % všech podpořených projektů a fond mezi ně rozdělil 18 % z celkové částky vydané na podporu projektů. V rámci běžné projektové podpory si i v roce 2021 udrželo prioritní pozici financování kulturní spolupráce a výměny mládeže a škol, byť společné aktivity mládeže byly v důsledku krize utlumeny zdaleka nejvíce. Aktivity těchto oblastí představovaly 55 % všech projektů podpořených v rámci běžné projektové podpory a bylo na ně poskytnuto 57 % celkového rozpočtu (bez prostředků uvolněných na mimořádné výzvy). V důsledku těžšího průběhu epidemie v Česku mírně převažovaly projekty, které se konaly právě v ČR: v SRN se odehrálo 60 % a v ČR 81 % projektů (41 % projektů se konalo v obou zemích). Náklady na činnost Česko-německého diskusního fóra, na Česko-německou novinářskou cenu a další vlastní projekty Fondu budoucnosti činily v roce 2021 celkem 7,1 milionu korun.

Dle článku 4.4. statutu Česko-německého fondu budoucnosti mají být náklady související se správou fondu omezeny na nezbytné minimum a nesmějí překročit 19 % hodnoty ročně poskytnutých nadačních příspěvků. V roce 2021 činily náklady související se správou fondu **15,42 %** hodnoty poskytnutých příspěvků. Do těchto nákladů jsou zahrnovány veškeré správní náklady, tedy i náklady spojené se zpracováním projektových žádostí a vyhodnocením jednotlivých projektů, stejně jako náklady spojené s publicitou fondu a se správou finančních prostředků.

Dopady koronavirové pandemie a války na Ukrajině na hospodaření fondu

Na konci roku 2019 se poprvé objevily zprávy z Číny týkající se covidu-19 (koronavirus). V prvních měsících roku 2020 se virus rozšířil do celého světa a negativně ovlivnil mnoho zemí. Na začátku a na podzim roku 2021 udeřila pandemie s novou silou, Česká republika byla jednou z nejpostiženějších zemí na světě. V době zveřejnění této výroční zprávy se pandemie zdá být pod kontrolou a překonána, nicméně její důsledky přetrvávají a nelze vyloučit její návrat v podzimních a zimních měsících.

V únoru 2022 došlo k napadení Ukrajiny Ruskou federací a byla rozpoutána válka v Evropě, která v době zveřejnění této výroční zprávy trvá a jen stěží je možné predikovat její další vývoj. Válka na Ukrajině má nesporné negativní důsledky na celosvětovou ekonomiku, včetně finančních trhů a růstu inflace.

Vedení nadačního fondu zvažilo potenciální dopady covidu-19 na své aktivity a dospělo k závěru, že nemají významný vliv na předpoklad nepřetržitého trvání nadačního fondu. Ani válka na Ukrajině nenarušila chod nadačního fondu. Vzhledem k tomu byla účetní závěrka k 31. 12. 2021 zpracována za předpokladu, že nadační fond bude nadále schopen pokračovat ve své činnosti.

EINLEITUNG

Der Verwaltungsrat des Zukunftsfonds bewilligte im Jahr 2021 finanzielle Unterstützung für **532 Projekte**, von denen 111 im Rahmen der Corona-Sonderförderprogramme gefördert wurden. Die Projekte wurden mit Fördermitteln in Höhe von insgesamt **50,1 Millionen CZK** und **1,44 Millionen EUR** bezuschusst. Angesichts der negativen Auswirkungen der Corona-Krise auf den deutsch-tschechischen Austausch gehörten zu den prioritären Förderbereichen des Fonds diesmal auch Aktivitäten, die auf die Folgen der Pandemie und der gegen sie ergriffenen Maßnahmen reagierten. Diese stellten 21 % aller vom Fonds bezuschussten Projekte und wurden mit insgesamt 18 % des für Projekte verausgabten Gesamtbetrags gefördert. Im Rahmen der regulären Projektförderung lagen abermals die Bereiche kulturelle Zusammenarbeit und Jugend- und Schulaustausch an der Spitze, obgleich gemeinsame Aktivitäten von Jugendlichen der von der Krise am stärksten betroffene Förderbereich waren. Aktivitäten in diesen Bereichen machten 55 % aller Projekte im Rahmen der regulären Projektförderung aus und wurden mit 57 % des Gesamtbudgets (ohne die für Sonderzuschreibungen freigegebenen Mittel) gefördert. Infolge des schwereren Verlaufs der Pandemie in Tschechien waren Projekte, die in der Tschechischen Republik stattfanden, leicht in der Überzahl: 60 % der Projekte fanden in Deutschland, 81 % in Tschechien statt (41 % in beiden Ländern). Die Ausgaben für das Deutsch-Tschechische Gesprächsforum, für den Deutsch-tschechischen Journalistenpreis und für weitere Eigenprojekte des Zukunftsfonds beliefen sich im Jahr 2021 auf 7,1 Millionen CZK.

Laut Artikel 4.4. der Satzung des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds sind die Verwaltungsausgaben des Fonds auf das erforderliche Mindestmaß zu begrenzen und dürfen 19 % des Betrags, den der Fonds im betreffenden Jahr zur Finanzierung von Projekten verausgibt hat, nicht überschreiten. Im Jahr 2021 betrugen die Verwaltungsausgaben **15,42 %** des verausgabten Fördermittelbetrags. Zu den Verwaltungsausgaben des Fonds zählen sämtliche bei der Verwaltung anfallende Kosten, d. h. auch die Kosten in Verbindung mit der Bearbeitung der Projektanträge und der Auswertung der einzelnen Projekte, die Kosten für Presse und Öffentlichkeitsarbeit sowie die Kosten für die Verwaltung der finanziellen Mittel.

Auswirkungen der Corona-Pandemie und des Ukraine-Kriegs auf die Verwaltungsarbeit des Fonds

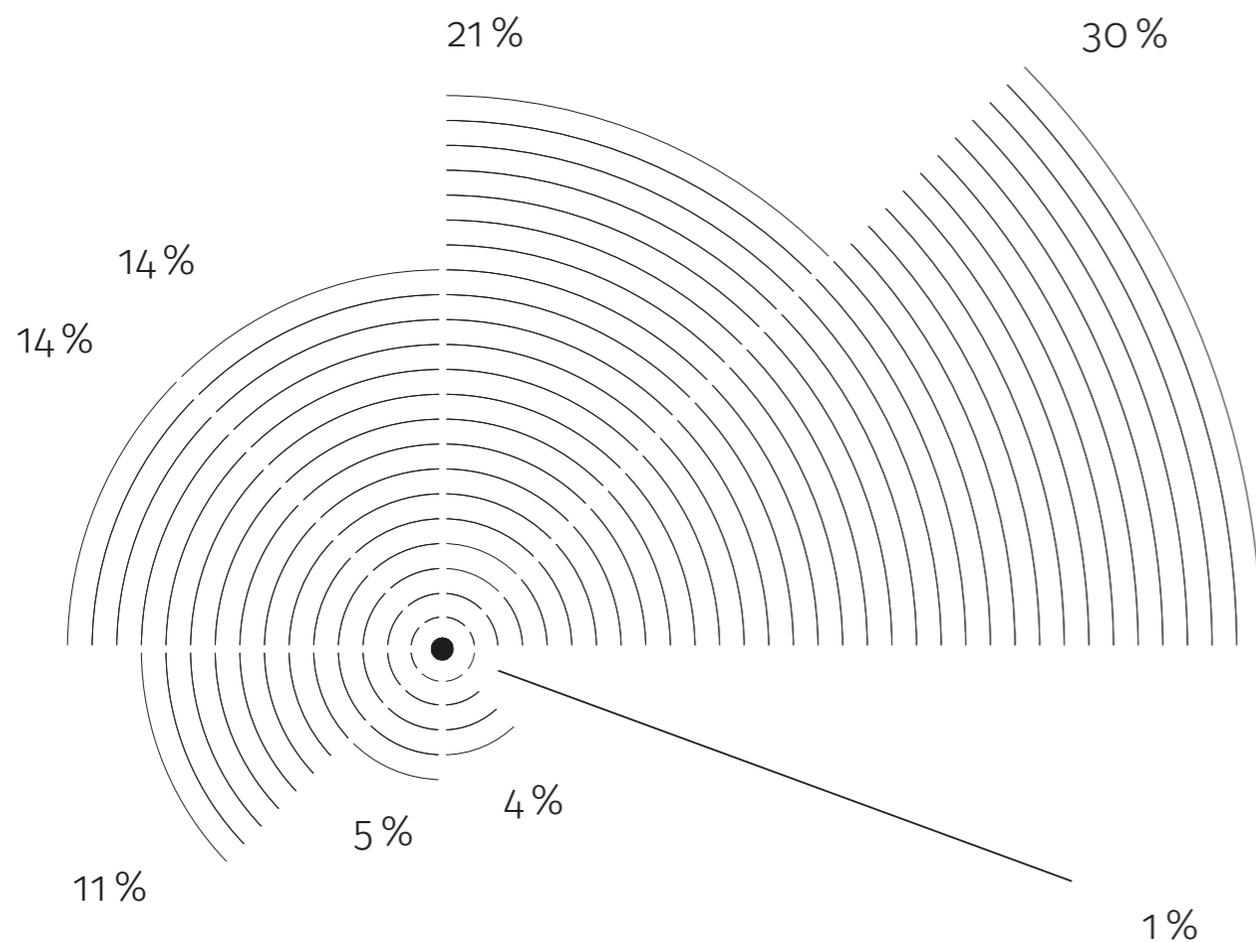
Gegen Ende des Jahres 2019 begannen Nachrichten aus China über COVID-19 (das Corona-Virus) zu kursieren. In den ersten Monaten des Jahres 2020 verbreitete sich das Virus in der ganzen Welt – mit negativen Folgen für viele Länder. Zu Beginn und im Herbst des Jahres 2021 schlug Corona erneut mit voller Kraft zu und die Tschechische Republik war eines der am stärksten betroffenen Länder der Welt. Zum Zeitpunkt der Veröffentlichung dieses Jahresberichts scheint die Pandemie unter Kontrolle und überwunden. Ihre Folgen sind jedoch weiterhin spürbar und eine neue Welle in den Herbst- und Wintermonaten ist nicht auszuschließen.

Im Februar 2022 kam es mit dem Überfall der Russischen Föderation auf die Ukraine zu einem Krieg in Europa, der zum Zeitpunkt der Veröffentlichung dieses Jahresberichts noch andauert und dessen weitere Entwicklung nur schwer vorhersagbar ist. Der Krieg in der Ukraine hat zweifellos negative Folgen auf die Weltwirtschaft, einschließlich der Finanzmärkte und der steigenden Inflation.

Die Geschäftsführung des Stiftungsfonds hat die potenziellen Auswirkungen von COVID-19 auf seine Aktivitäten erwogen und ist zu dem Schluss gekommen, dass die Pandemie keinen bedeutenden Einfluss auf die Annahme eines kontinuierlichen Fortbestehens des Stiftungsfonds hat. Und auch der Krieg in der Ukraine hat den Betrieb des Fonds nicht beeinträchtigt. Der Buchhaltungsabschluss zum 31. 12. 2021 wurde daher in der Annahme erstellt, dass der Stiftungsfonds in der Lage sein wird, seine Tätigkeit auch weiterhin fortzusetzen.

PROJEKTOVÁ PODPORA / PROJEKTFÖRDERUNG

532 projektů / Projekte

PODÍL OBLASTÍ PODPORY NA POČTU PROJEKTŮ
ANTEIL DER FÖRDERBEREICHE AN DER ZAHL DER PROJEKTE

OBLAST PODPORY / FÖRDERBEREICH	POČET PROJEKTŮ / ANZAHL DER PROJEKTE	
Kultura / Kultur	157	30 %
Výzvy v časech korony / Ausschreibungen in der Corona-Zeit	111	21 %
Mládež a školy / Jugend und Schule	76	14 %
Publikace / Publikationen	74	14 %
Diskusní fóra a odborná spolupráce / Dialogforen und fachlicher Austausch	57	11 %
Obnova památek / Renovierung von Baudenkmälern	29	5 %
Partnerství obcí a zájmových sdružení / Partnerschaften von Gemeinden und Bürgervereinen	22	4 %
Sociální projekty a podpora menšin / Sozialprojekte und Minderheiten	6	1 %

Z TOHO PODPOŘENO V RÁMCI MIMOŘÁDNÝCH VÝZEV
DAVON IM RAHMEN VON SONDERAUSSCHREIBUNGEN GEFÖRDERT

PROJEKTOVÁ VÝZVA	POČET PROJEKTŮ
Re-Start II	40
Digitálně nebo venku? / Digital oder im Freien?	36
Téma roku 2020–2021 (Ekologie) / Thema des Jahres 2020–2021 (Ökologie)	22
Téma roku 2021 (Nové cesty) / Thema des Jahres 2021 (Neue Wege)	17
Začínáme! / Auf geht's!	4
Podpora rozvoje organizací / Entwicklungsförderung von Organisationen	1
Korona: Pohraničí / Corona: Grenzgebiete	63
Korona: Jedeme dál! / Corona: Wir machen weiter!	43
Korona: Oběti nacismu / Corona: Naziopfer	5

Stipendia
Stipendien

8

STIPENDISTEK
STIPENDIATINNEN

1 430 991 CZK
55 800 EUR

Novinářská cena
Journalistenpreis

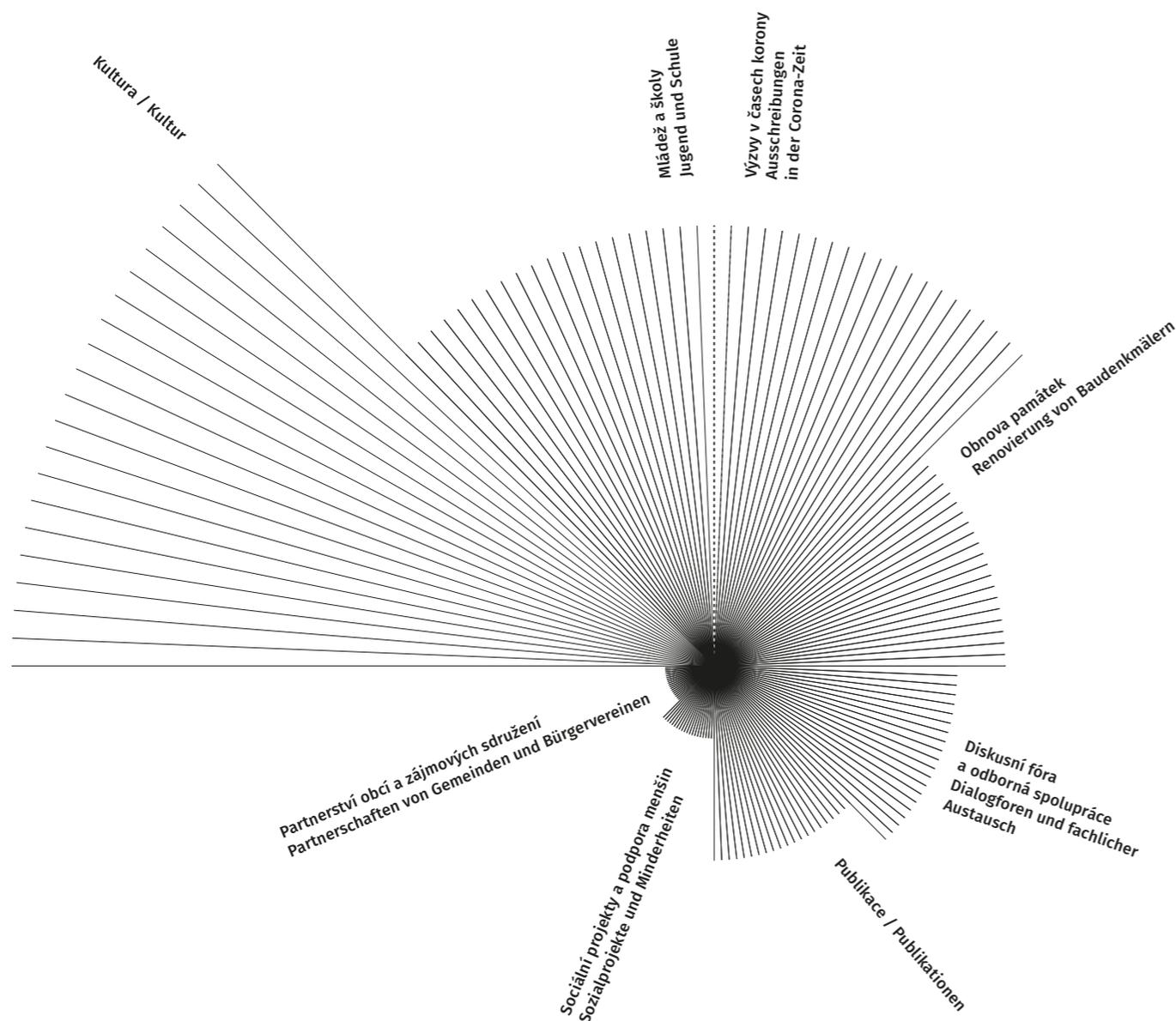
7

OCENĚNÝCH PŘÍSPĚVKŮ
PREISGEKRÖNTE BEITRÄGE

359 030 CZK
14 000 EUR

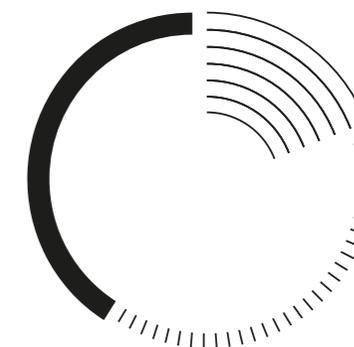
PROJEKTOVÁ PODPORA / PROJEKTFÖRDERUNG

87 058 356 CZK / 3 394 748 EUR

PODÍL OBLASTÍ PODPORY NA CELKOVÉ VÝŠI SCHVÁLENÝCH PROSTŘEDKŮ
ANTEIL DER EINZELNEN FÖRDERBEREICHE AN DER HÖHE DER BEWILLIGTEN FÖRDERMITTEL

OBLAST PODPORY/ FÖRDERBEREICH	CZK	EUR	%
Kultura / Kultur	25 308 413	986 875	29 %
Mládež a školy / Jugend und Schule	16 076 040	626 868	18 %
Výzvy v časech korony / Ausschreibungen in der Corona-Zeit	15 314 737	597 182	18 %
Obnova památek / Renovierung von Baudenkmalern	10 202 360	397 830	12 %
Diskusní fóra a odborná spolupráce / Dialogforen und fachlicher Austausch	9 296 548	362 509	11 %
Publikace / Publikationen	7 035 943	274 359	8 %
Sociální projekty a podpora menšin / Sozialprojekte und Minderheiten	2 439 000	95 106	3 %
Partnerství obcí a zájmových sdružení / Partnerschaften von Gemeinden und Bürgervereinen	1 385 315	54 019	2 %

Z TOHO PODPOŘENO V RÁMCI MIMOŘÁDNÝCH PROJEKTOVÝCH VÝZEV
DAVON IM RAHMEN VON SONDERAUSCHREIBUNGEN GEFÖRDERT

PROJEKTOVÁ VÝZVA / SONDERAUSCHREIBUNG	CZK	EUR
Téma roku 2020–2021 (Ekologie) / Thema des Jahres 2020–2021 (Ökologie)	3 785 082	147 595
Re-Start II	2 701 939	105 359
Téma roku 2021 (Nové cesty) / Thema des Jahres 2021 (Neue Wege)	2 501 958	97 561
Digitálně nebo venku? / Digital oder im Freien?	2 440 824	95 177
Podpora rozvoje organizací / Entwicklungsförderung von Organisationen	641 125	25 000
Začínáme! / Auf geht's!	92 593	3 611
Korona: Pohraničí / Corona: Grenzgebiete	8 219 680	320 518
Korona: Jedeme dál! / Corona: Wir machen weiter!	5 196 157	202 619
Korona: Oběti nacismu / Corona: Naziopfer	1 898 900	74 046

ZEMĚ, KDE SE PROJEKT USKUTEČNIL
LAND, IN DEM DAS PROJEKT STATTFAND

Země, kde se projekt uskutečnil / Land, in dem das Projekt stattfand	%
Německo / Deutschland	19 %
Česká republika / Tschechische Republik	40 %
obě země / beide Länder	41 %

NÁZEV ÚČETNÍ JEDNOTKY

Česko-německý fond budoucnosti, nadační fond

SÍDLO

Železná 539/24, 110 00 Praha 1, Česká republika

IČ **67 77 68 41**

VÝROK AUDITORA

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky nadačního fondu Česko-německý fond budoucnosti sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2021, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2021 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Současně bylo ověřeno dodržení zákazů a omezení stanovených zákonem o nadacích a nadačních fondech a dodržování pravidel pro omezení nákladů stanovených statutem fondu. Údaje o nadačním fondu jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv nadačního fondu Česko-německý fond budoucnosti k 31. 12. 2021 a nákladů, výnosů a výsledku jeho hospodaření za rok končící k 31. 12. 2021 v souladu s českými účetními předpisy.

Proto udělujeme

„VÝROK BEZ VÝHRAD“

ZÁKLAD PRO VÝROK

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na nadačním fondu nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

OSTATNÍ INFORMACE UVEDENÉ VE VÝROČNÍ ZPRÁVĚ

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2, písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá správní orgán nadačního fondu.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda by případné nedodržení uvedených požadavků bylo způsobitelné ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

NA ZÁKLADĚ UVEDENÝCH POSTUPŮ, DO MÍRY, JIŽ DOKÁŽEME

POSODIT, UVÁDÍME, ŽE:

→ ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou, a → ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o nadačním fondu, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, neobsahují ostatní informace významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

ODPOVĚDNOST SPRÁVNÍ RADY A DOZORČÍ RADY NADAČNÍHO FONDU ZA ÚČETNÍ ZÁVĚRKU

Správní rada nadačního fondu Česko-německého fondu budoucnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je správní rada nadačního fondu povinna posoudit, zda je nadační fond schopen nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jeho nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou

případů, kdy správní rada plánuje zrušení nadačního fondu nebo ukončení jeho činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví v nadačním fondu odpovídá dozorčí rada.

ODPOVĚDNOST AUDITORA ZA AUDIT ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou, a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

→ Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol správní radou.

→ Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem nadačního fondu relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.

→ Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti správní rada uvedla v příloze účetní závěrky.

→ Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky správní radou a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost nadačního fondu trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti nadačního fondu trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že nadační fond ztratí schopnost trvat nepřetržitě.

→ Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění obsahu účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladově transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat správní radu a dozorčí orgán mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Datum vyhotovení zprávy: 13. 6. 2022

Acomodo Audit, s. r. o.

Evidenční číslo 540

Kpt. Stránského 980/17

198 00 Praha 9

Ing. Marie Kavalírová, auditor

Evidenční číslo 2126

Statutární auditor odpovědný za audit, na jehož základě byla zpracována tato zpráva nezávislého auditora

Kavalírova M.

NAME DER BUCHHALTUNGSEINHEIT

Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds, Stiftungsfonds

SITZ

Železná 539/24, 110 00 Prag 1, Tschechische Republik

REGISTRIERNUMMER 67 77 68 41

BESTÄTIGUNGSVERMERK DES WIRTSCHAFTSPRÜFERS

Wir haben den beiliegenden, nach den tschechischen Rechnungslegungsvorschriften erstellten Jahresabschluss des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds, bestehend aus der Bilanz zum 31. 12. 2021, der Gewinn- und Verlustrechnung für das zum 31. 12. 2021 endende Jahr sowie einer Anlage mit einer Beschreibung der wichtigsten angewandten Rechnungslegungsmethoden und weiteren erläuternden Informationen, geprüft. Darüber hinaus wurde die Einhaltung der vom Gesetz über Stiftungen und Stiftungsfonds festgesetzten Verbote und Einschränkungen sowie die Einhaltung der Regeln zur Kostenbegrenzung gemäß der Satzung des Fonds geprüft. Angaben über den Stiftungsfonds sind in der Anlage zum Jahresabschluss angeführt.

Nach unserer Einschätzung vermittelt der geprüfte Jahresabschluss in Übereinstimmung mit den tschechischen Rechnungslegungsvorschriften ein wahrheitsgetreues und verlässliches Bild der Aktiva und Passiva des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds zum 31. 12. 2021 sowie der Aufwendungen, Erträge und des Wirtschaftsergebnisses für das zum 31. 12. 2021 endende Jahr.

Deshalb erteilen wir einen

„UNEINGESCHRÄNKTEN BESTÄTIGUNGSVERMERK“

GRUNDLAGE DES BESTÄTIGUNGSVERMERKS

Die Prüfung des Jahresabschlusses erfolgte in Übereinstimmung mit dem Gesetz über Wirtschaftsprüfer sowie mit den Prüfstandards der Wirtschaftsprüferkammer der Tschechischen Republik (KA ČR), d. h. den International Standards on Auditing (ISA), die ggf. durch die jeweiligen Anwendungsklauseln ergänzt und modifiziert wurden. Unsere Verantwortlichkeit gemäß diesen Vorschriften ist im Abschnitt „Verantwortlichkeit des Wirtschaftsprüfers für die Prüfung des Jahresabschlusses“ detaillierter beschrieben. In Übereinstimmung mit dem Gesetz über Wirtschaftsprüfer und dem von der Wirtschaftsprüferkammer der Tschechischen Republik verabschiedeten Ethischen Codex sind wir vom Stiftungsfonds unabhängig und haben auch die weiteren aus den genannten Vorschriften hervorgehenden ethischen Pflichten erfüllt. Wir sind der Auffassung, dass die von uns erlangten Beleginformationen ausreichend und geeignet sind, um als Grundlage für unser Prüfungsurteil zu dienen.

SONSTIGE IM JAHRESBERICHT ENTHALTENE INFORMATIONEN

Unter sonstigen Informationen werden in Übereinstimmung mit § 2, Buchst. b) des Wirtschaftsprüfergesetzes Informationen verstanden,

die im Jahresbericht außerhalb des Jahresabschlusses und unseres Wirtschaftsprüferberichts angeführt sind. Für diese sonstigen Informationen ist das Verwaltungsorgan des Stiftungsfonds verantwortlich. Unser Prüfungsurteil zum Jahresabschluss erstreckt sich nicht auf die sonstigen Informationen. Dennoch sind wir im Zusammenhang mit der Prüfung des Jahresabschlusses verpflichtet, uns mit diesen sonstigen Informationen vertraut zu machen und zu beurteilen, ob diese eine wesentliche (materielle) Unstimmigkeit zum Jahresabschluss oder zu unseren Kenntnissen über die jeweilige Buchführungseinheit aufweisen, die wir bei der Prüfung des Jahresabschlusses erlangt haben, bzw. ob diese Informationen anderweitig wesentlich (materiell) unrichtig erscheinen. Darüber hinaus beurteilen wir, ob die sonstigen Informationen in allen wesentlichen (materiellen) Belangen gemäß den jeweiligen Rechtsvorschriften erstellt wurden. Unter dieser Beurteilung wird verstanden, ob die sonstigen Informationen im Kontext des Grundsatzes der Wesentlichkeit (Materialität) den Anforderungen der Rechtsvorschriften an Form und Methodik der Erstellung sonstiger Informationen entsprechen, d. h., ob eine eventuelle Nichteinhaltung der genannten Anforderungen Einfluss auf das Urteil haben könnte, das anhand der sonstigen Informationen gefällt wurde.

Aufgrund des genannten Vorgehens schätzen wir, soweit wir dies beurteilen können, ein, dass:

→ die sonstigen Informationen, welche Tatsachen beschreiben, die auch im Jahresabschluss dargestellt wurden, in allen wesentlichen (materiellen) Belangen mit dem Jahresabschluss übereinstimmen und
→ die sonstigen Informationen gemäß den Rechtsvorschriften erstellt wurden.

Weiterhin sind wir verpflichtet, anzuführen, ob die sonstigen Informationen aufgrund der bei der Prüfung gewonnenen Erkenntnisse über den Stiftungsfonds wesentliche (materielle) sachliche Unrichtigkeiten aufweisen. Im Rahmen des genannten Vorgehens haben wir in den im Jahresbericht enthaltenen sonstigen Informationen keinerlei wesentliche (materielle) sachliche Unrichtigkeiten festgestellt.

VERANTWORTLICHKEIT DES VERWALTUNGSRATES UND DES WIRTSCHAFTSPRÜFUNGS-AUSSCHUSSES DES STIFTUNGSFONDS FÜR DEN JAHRESABSCHLUSS

Der Verwaltungsrat des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds ist für die Erstellung eines Jahresabschlusses verantwortlich, der ein wahrheitsgetreues und verlässliches Bild in Übereinstimmung mit den tschechischen Rechnungslegungsvorschriften vermittelt. Ferner ist er für die internen Kontrollmechanismen verantwortlich, die er für notwendig erachtet, um einen Jahresabschluss zu erstellen, der frei von wesentlichen (materiellen) – durch Betrug oder Fehler entstandenen – Unrichtigkeiten ist.

Bei der Erstellung des Jahresabschlusses ist der Verwaltungsrat des Stiftungsfonds verpflichtet, die Fähigkeit des Stiftungsfonds zur konti-

nuierlichen Fortführung seiner Tätigkeit zu beurteilen. Falls relevant, muss er in der Anlage des Jahresabschlusses Sachverhalte beschreiben, die den Fortbestand des Fonds und die bei der Erstellung des Jahresabschlusses zugrunde gelegte Annahme des Fortbestands betreffen, mit Ausnahme von Fällen, in denen der Verwaltungsrat die Auflösung des Stiftungsfonds oder die Beendigung seiner Tätigkeit plant bzw. mangels realer Alternativen zu einem solchen Schritt gezwungen ist.

Für die Überwachung der Finanzberichterstattung innerhalb des Stiftungsfonds ist der Wirtschaftsprüfungsausschuss des Fonds verantwortlich.

VERANTWORTLICHKEIT DES WIRTSCHAFTSPRÜFERS FÜR DIE PRÜFUNG DES JAHRESABSCHLUSSES

Unsere Zielsetzung ist es, ein angemessenes Maß an Sicherheit darüber zu erlangen, dass der Jahresabschluss als Ganzes frei von wesentlichen (materiellen) – durch Betrug oder Fehler entstandenen – Unrichtigkeiten ist, und einen Wirtschaftsprüferbericht zu erstellen, der unser Prüfungsurteil umfasst. Ein angemessenes Maß an Sicherheit ist ein hohes Maß an Sicherheit, aber keine Garantie dafür, dass eine gemäß den oben genannten Vorschriften erfolgte Wirtschaftsprüfung in jedem Falle eine etwaige wesentliche (materielle) Unrichtigkeit im Jahresabschluss aufdeckt. Unrichtigkeiten können infolge von Betrug oder Fehlern entstehen und werden dann als wesentliche (materielle) Unrichtigkeiten betrachtet, wenn realistischereweise anzunehmen ist, dass sie im Einzelnen oder in ihrer Gesamtheit die wirtschaftlichen Entscheidungen beeinflussen könnten, die von den Nutzern des Jahresabschlusses auf dessen Grundlage getroffen werden.

Bei der Durchführung der Wirtschaftsprüfung gemäß den oben genannten Vorschriften sind wir verpflichtet, während des gesamten Prüfprozesses fachmännisch zu urteilen und eine entsprechende professionelle Skepsis zu wahren. Weiterhin sind wir verpflichtet:

→ die Risiken einer durch Betrug oder Fehler entstandenen wesentlichen (materiellen) Unrichtigkeit im Jahresabschluss zu identifizieren und zu bewerten, Methoden der Wirtschaftsprüfung vorzuschlagen und durchzuführen, die auf diese Risiken reagieren, sowie ausreichende und geeignete Beleginformationen zu erlangen, auf deren Grundlage das Prüfungsurteil formuliert werden kann. Das Risiko, dass wir eine wesentliche (materielle) Unrichtigkeit nicht aufdecken, ist bei einer durch Betrug entstandenen Unrichtigkeit größer als bei einer durch Fehler entstandenen Unrichtigkeit, da Betrug auch geheime Vereinbarungen, Fälschungen, bewusste Unterlassungen, nicht wahrheitsgemäße Erklärungen oder Umgehungen der internen Kontrollen durch den Verwaltungsrat umfassen kann;

→ uns in entsprechendem Umfang mit dem für die Wirtschaftsprüfung relevanten internen Kontrollsystem des Stiftungsfonds vertraut zu machen, um anschließend Prüfungsmethoden vorzuschlagen, die unter den gegebenen Umständen angemessen sind, jedoch nicht, um unsere Meinung zur Wirksamkeit des internen Kontrollsystems zu äußern;

→ die Eignung der angewandten Rechnungslegungsgrundsätze und die Angemessenheit der durchgeführten buchhalterischen Schätzungen und Informationen zu beurteilen, die in diesem Zusammenhang vom Verwaltungsrat in der Anlage des Jahresabschlusses angeführt wurden;
→ die Angemessenheit der Annahme des Fortbestands zu beurteilen, die bei der Erstellung des Jahresabschlusses vom Verwaltungsrat zugrunde gelegt wurde, d. h. insbesondere zu beurteilen, ob aufgrund der erlangten Beleginformationen eine wesentliche (materielle) Unsicherheit infolge von Ereignissen oder Gegebenheiten besteht, die bedeutsame Zweifel an der Fähigkeit des Stiftungsfonds zur kontinuierlichen Fortführung seiner Tätigkeit aufwerfen könnten. Kommen wir zu dem Schluss, dass eine solche wesentliche (materielle) Unsicherheit besteht, sind wir verpflichtet, in unserem Bericht auf die entsprechenden in der Anlage des Jahresabschlusses enthaltenen Informationen hinzuweisen und, sollten diese ungenügend sein, unser Prüfungsurteil zu modifizieren. Unsere Schlussfolgerungen bezüglich der Fähigkeit des Stiftungsfonds zur kontinuierlichen Fortführung der Tätigkeit, basieren auf den Beleginformationen, die wir für unsere Berichtsdaten gewonnen haben. Zukünftige Ereignisse oder Gegebenheiten können jedoch dazu führen, dass der Stiftungsfonds die Fähigkeit zur kontinuierlichen Fortführung seiner Tätigkeit verliert;

→ Gesamtpräsentation und inhaltliche Gliederung des Jahresabschlusses einschließlich seiner Anlage zu bewerten und zu beurteilen, ob der Jahresabschluss die zugrundeliegenden Transaktionen und Ereignisse in einer Weise wiedergibt, die zu einer wahrheitsgetreuen Darstellung führt.

Es ist unsere Pflicht, den Verwaltungsrat und das aufsichtsführende Organ unter anderem über den geplanten Umfang und den zeitlichen Ablauf der Wirtschaftsprüfung wie auch über bedeutsame Feststellungen im Rahmen der erfolgten Prüfung zu informieren, einschließlich eventuell festgestellter wesentlicher Mängel im internen Kontrollsystem.

Erstellungsdatum des Berichts: 13. 06. 2022

Acomodo Audit, s. r. o.
Evidenznummer 540
Kpt. Stránského 980/17
198 00 Prag 9
Tschechische Republik

Kavalířová M.

Ing. Marie Kavalířová
Evidenznummer 2126
Satzungsmäßige Wirtschaftsprüferin, verantwortlich für die Prüfung, auf deren Grundlage der vorliegende Bericht des unabhängigen Wirtschaftsprüfers erstellt wurde

Finanční zpráva

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

53

ROZVAHA V PLNÉM ROZSAHU (V CELÝCH TISÍCÍCH CZK)*

AKTIVA	Stav k 1. 1. 2021	Stav k 31. 12. 2021
A. Dlouhodobý majetek	538 534	463 833
I. DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK CELKEM	1 341	1 341
I. 2. Software	1 284	1 284
I. 4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	57	57
II. DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK CELKEM	3 381	3 399
II. 4. Hmotné movité věci a jejich soubory	2 940	2 958
II. 7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	440	440
II. 8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	1	1
III. DLOUHODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK CELKEM	537 505	463 185
III. 3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	458 794	390 833
III. 6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	78 711	72 352
IV. OPRÁVKY K DLOUHODOBÉMU MAJETKU CELKEM	-3 693	-4 092
IV. 2. Oprávky k softwaru	-725	-864
IV. 4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	-57	-57
IV. 7. Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-2 470	-2 730
IV. 10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-440	-440
IV. 11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	-1	-1
B. Krátkodobý majetek celkem	485 884	449 038
I. ZÁSoby CELKEM	0	0
II. POHLEDÁVKY CELKEM	29	155
II. 1. Odběratelé	0	11
II. 4. Poskytnuté provozní zálohy	24	81
II. 6. Pohledávky za zaměstnanci	1	0
II. 8. Daň z příjmů	0	0
II. 17. Jiné pohledávky	4	63
III. KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK CELKEM	466 579	426 503
III. 1. Peněžní prostředky v pokladně	47	52
III. 2. Ceniny	7	0
III. 3. Peněžní prostředky na účtech	466 525	426 451
IV. JINÁ AKTIVA CELKEM	19 276	22 380
IV. 1. Náklady příštích období	19 276	22 377
IV. 2. Příjmy příštích období	0	3
IV. 3. Kursové rozdíly aktivní	0	0
AKTIVA CELKEM	1 024 418	912 871

PASIVA	Stav k 1. 1. 2021	Stav k 31. 12. 2021
A. Vlastní zdroje celkem	1 001 665	887 337
I. JMĚNÍ CELKEM	4 687 303	4 688 462
I. 1. Vlastní jmění	4 672 228	4 672 228
I. 2. Fondy	1 704	229
I. 3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	13 371	16 005
II. VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ CELKEM	-3 685 638	-3 801 125
II. 1. Účet výsledku hospodaření	x	-115 488
II. 2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	-48 283	x
II. 3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	-3 637 355	-3 685 637
B. Cizí zdroje	22 753	25 534
I. REZERVY CELKEM	495	544
I. 1. Rezervy	495	544
II. DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY CELKEM	0	0
III. KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY CELKEM	22 258	24 990
III. 1. Dodavatelé	1 140	662
III. 5. Zaměstnanci	603	692
III. 6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	23	1
III. 7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdrav. pojištění	292	325
III. 9. Ostatní přímé daně	111	71
III. 17. Jiné závazky**	20 089	23 239
III. 22. Dohadné účty pasivní	0	0
IV. JINÁ PASIVA CELKEM	0	0
IV. 1. Výdaje příštích období	0	0
PASIVA CELKEM	1 024 418	912 871

* Rozvaha podává přehled o stavu majetku fondu včetně majetku, jenž je využíván k činnosti Česko-německého diskusního fóra.

** Jedná se především o nevyplacené splátky schválených příspěvků na projekty.

Finanční zpráva

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT V PLNÉM ROZSAHU (V CELÝCH TISÍCÍCH CZK)*

ČINNOSTI	HLAVNÍ	HOSPODÁŘSKÁ	CELKEM
A. Náklady			
I. SPOTŘEBOVANÉ NÁKUPY A NAKUPOVANÉ SLUŽBY	6 481	0	6 481
I. 1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	184	0	184
I. 3. Opravy a udržování	28	0	28
I. 4. Cestovné	388	0	388
I. 5. Náklady na reprezentaci	423	0	423
I. 6. Ostatní služby	5 458	0	5 458
III. OSOBNÍ NÁKLADY	13 361	0	13 361
III. 10. Mzdové náklady	9 912	0	9 912
III. 11. Zákonné sociální pojištění	3 144	0	3 144
III. 13. Zákonné sociální náklady	229	0	229
III. 14. Ostatní sociální náklady	76	0	76
IV. DANĚ A POPLATKY	5	0	5
IV. 15. Daně a poplatky	5	0	5
V. OSTATNÍ NÁKLADY	25 389	13 733	39 122
V. 17. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	0	0	0
V. 19. Kursové ztráty**	25 371	10 768	36 139
V. 22. Jiné ostatní náklady	18	2 965	2 983
VI. ODPISY, PRODANÝ MAJETEK, TVORBA A POUŽITÍ REZERV A OPRAVNÝCH POLOŽEK	458	99 653	100 111
VI. 23. Odpisy dlouhodobého majetku	410	0	410
VI. 24. Prodaný dlouhodobý majetek	0	0	0
VI. 25. Prodané cenné papíry a podíly	0	99 653	99 653
VI. 27. Tvorba rezerv	48	0	48
VII. POSKYTNUTÉ PŘÍSPĚVKY	84 606	0	84 606
VII. 28. Poskytnuté členské příspěvky	84 606	0	84 606
VIII. DAŇ Z PŘÍJMŮ CELKEM	0	0	0
NÁKLADY CELKEM	130 300	113 386	243 686

ČINNOSTI	HLAVNÍ	HOSPODÁŘSKÁ	CELKEM
B. Výnosy			
I. PROVOZNÍ DOTACE	0	0	0
II. PŘIJATÉ PŘÍSPĚVKY	0	0	0
II. 3. Přijaté příspěvky (dary)	0	0	0
III. TRŽBY ZA VLASTNÍ VÝKONY A ZA ZBOŽÍ	14	0	14
IV. OSTATNÍ VÝNOSY CELKEM	6 419	5 671	12 090
IV. 7. Výnosové úroky	389	0	389
IV. 8. Kursové zisky	6 030	5 671	11 701
IV. 10. Jiné ostatní výnosy	0	0	0
V. TRŽBY Z PRODEJE MAJETKU	6 773	109 321	116 094
V. 11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	0	0	0
V. 12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	0	109 321	109 321
V. 15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	6 773	0	6 773
VÝNOSY CELKEM	13 206	114 992	128 198
C. Výsledek hospodaření před zdaněním (+ / -)	-117 094	1 606	-115 488
D. Výsledek hospodaření po zdanění (+ / -)	-117 094	1 606	-115 488

* Výkaz zisků a ztrát podává přehled o výsledku hospodaření fondu včetně Rady Česko-německého diskusního fóra.

** Nejedná se o realizovanou ztrátu, protože jmění fondu není konvertováno. Fond má však povinnost zaúčtovat veškeré své účetní operace v Kč, čímž mohou vzniknout kursové rozdíly.

Součástí výroční zprávy je účetní závěrka včetně všech povinných příloh, která je dispozici v nadačním rejstříku vedeném při Městském soudu v Praze.

Účetní závěrku zpracovala Lenka Fodorová z účetní a mzdové společnosti Angel's Accounting s.r.o.

Finanzbericht

JAHRESABSCHLUSS

57

BILANZ IM VOLLEN UMFANG (IN GANZEN TAUSEND CZK)*

AKTIVA		Stand 1. 1. 2021	Stand 31. 12. 2021
A.	Anlagevermögen	538 534	463 833
I.	IMMATERIELLE VERMÖGENSGEGENSTÄNDE	1 341	1 341
I.	2. Software	1 284	1 284
I.	4. Geringwertige immaterielle Vermögensgegenstände	57	57
II.	SACHANLAGEN	3 381	3 399
II.	4. Maschinen, Anlagen, Betriebs- und Geschäftsausstattung	2 940	2 958
II.	7. Geringwertige Sachanlagen	440	440
II.	8. Sonstige Sachanlagen	1	1
III.	FINANZANLAGEN	537 505	463 185
III.	3. Bis zur Endfälligkeit gehaltene Wertpapiere	458 794	390 833
III.	6. Sonstige Finanzanlagen	78 711	72 352
IV.	WERTBERICHTIGUNGEN AUF ANLAGEVERMÖGEN	-3 693	-4 092
IV.	2. Wertberichtigungen auf Software	-725	-864
IV.	4. Wertberichtig. auf geringwertige immater. Vermögensgegenstände	-57	-57
IV.	7. Wertberichtig. auf Maschinen, Anlagen, Betriebs- und Geschäftsausst.	-2 470	-2 730
IV.	10. Wertberichtigungen auf geringwertige Sachanlagen	-440	-440
IV.	11. Wertberichtigungen auf sonstige Sachanlagen	-1	-1
B.	Kurzfristige Vermögensgegenstände	485 884	449 038
I.	VORRÄTE	0	0
II.	FORDERUNGEN	29	155
II.	1. Abnehmer	0	11
II.	4. Gewährte betriebliche Anzahlungen	24	81
II.	6. Forderungen gegenüber Arbeitnehmern	1	0
II.	8. Einkommenssteuer	0	0
II.	17. Sonstige Forderungen	4	63
III.	KURZFRISTIGES FINANZVERMÖGEN	466 579	426 503
III.	1. Kasse	47	52
III.	2. Wertmarken	7	0
III.	3. Bankkonten	466 525	426 451
IV.	SONSTIGE AKTIVA	19 276	22 380
IV.	1. Aufwendungen künftiger Perioden	19 276	22 377
IV.	2. Einnahmen künftiger Perioden	0	3
IV.	3. Aktive Kursdifferenzen	0	0
SUMME AKTIVA		1 024 418	912 871

PASSIVA		Stand 1. 1. 2020	Stand 31. 12. 2020
A.	Eigenkapital	1 001 665	887 337
I.	GESAMTKAPITAL	4 687 303	4 688 462
I.	1. Eigenkapital	4 672 228	4 672 228
I.	2. Fonds	1 704	229
I.	3. Bewertungsdifferenzen aus Neubewertungen des Finanzvermögens und der Verbindlichkeiten	13 371	16 005
II.	JAHRESÜBERSCHUSS / JAHRESFEHLBETRAG	-3 685 638	-3 801 125
II.	1. Ergebniskonto	x	-115 488
II.	2. Nicht ausgeschütteter Jahresüberschuss / nicht gedeckter Jahresfehlbetrag	-48 283	x
II.	3. Gewinnvortrag / Verlustvortrag	-3 637 355	-3 685 637
B.	Fremdkapital	22 753	25 534
I.	RÜCKSTELLUNGEN INSGESAMT	495	544
I.	1. Rückstellungen	495	544
II.	LANGFRISTIGE VERBINDLICHKEITEN	0	0
III.	KURZFRISTIGE VERBINDLICHKEITEN	22 258	24 990
III.	1. Lieferanten	1 140	662
III.	5. Arbeitnehmer	603	692
III.	6. Sonstige Verbindlichkeiten gegenüber Arbeitnehmern	23	1
III.	7. Verbindlichkeiten gegenüber Sozialversicherungen u. öffentl. Krankenkassen	292	325
III.	9. Sonstige direkte Steuern	111	71
III.	17. Sonstige Verbindlichkeiten**	20 089	23 239
III.	22. Passive Rechnungsabgrenzung	0	0
IV.	SONSTIGE PASSIVA	0	0
IV.	1. Ausgaben künftiger Perioden	0	0
SUMME PASSIVA		1 024 418	912 871

* Die Bilanz gibt einen Überblick über den Stand des Vermögens des Fonds, einschließlich des Vermögens, das für die Tätigkeit des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums verwendet wird.

** Es handelt sich vor allem um nicht ausgezahlte Raten von bewilligten Zuwendungen.

GEWINN- UND VERLUSTRECHNUNG IM VOLLEN UMFANG (IN GANZEN TAUSEND CZK)*

TÄTIGKEITEN		HAUPTTÄTIGKEIT	WIRTSCHAFTSTÄTIGKEIT	SUMME
A.	Aufwendungen			
I.	VERBRAUCH VON LEISTUNGEN	6 481	0	6 481
I.	1. Materialverbrauch	184	0	184
I.	3. Reparaturen und Instandhaltung	28	0	28
I.	4. Reisekosten	388	0	388
I.	5. Repräsentationskosten	423	0	423
I.	6. Sonstige Leistungen	5 458	0	5 458
III.	PERSONALAUFWAND	13 361	0	13 361
III.	10. Löhne und Gehälter	9 912	0	9 912
III.	11. Gesetzliche Sozialversicherung	3 144	0	3 144
III.	13. Gesetzliche Sozialaufwendungen	229	0	229
III.	14. Sonstiger Sozialaufwand	76	0	76
IV.	STEUERN UND GEBÜHREN	5	0	5
IV.	15. Steuern und Gebühren	5	0	5
V.	SONSTIGE AUFWENDUNGEN	25 389	13 733	39 122
V.	17. Vertragsstrafen, Verzugszinsen, übrige Geldbußen und Zwangsgelder	0	0	0
V.	19. Kursverluste**	25 371	10 768	36 139
V.	22. Andere Sonstige Aufwendungen	18	2 965	2 983
VI.	SUMME ABSCHREIBUNGEN, VERÄUSSERTES VERMÖGEN, BILDUNG VON RÜCKSTELLUNGEN UND WERTBERICHTIGUNGEN	458	99 653	100 111
VI.	23. Abschreibungen auf langfristiges Vermögen	410	0	410
VI.	24. Veräußertes langfristiges Vermögen	0	0	0
VI.	25. Verkaufte Wertpapiere und Beteiligungen	0	99 653	99 653
VI.	27. Bildung der Rückstellungen	48	0	48
VII.	GEWÄHRTE BEITRÄGE	84 606	0	84 606
VII.	28. Gewährte Mitgliedsbeiträge	84 606	0	84 606
VIII.	EINKOMMENSSTEUER	0	0	0
	SUMME AUFWENDUNGEN	130 300	113 386	243 686

TÄTIGKEITEN		HAUPTTÄTIGKEIT	WIRTSCHAFTSTÄTIGKEIT	SUMME
B.	Erträge			
I.	BETRIEBSKOSTENZUSCHÜSSE	0	0	0
II.	ANGENOMMENE BEITRÄGE	0	0	0
II.	3. Angenommene Beiträge (Schenkung)	0	0	0
III.	AKTIVIERTE EIGENLEISTUNGEN	14	0	14
IV.	SONSTIGE ERTRÄGE	6 419	5 671	12 090
IV.	7. Zinsen	389	0	389
IV.	8. Kursgewinne	6 030	5 671	11 701
IV.	10. Andere sonstige Erträge	0	0	0
V.	ERLÖSE AUS DEM VERKAUF VON EIGENTUM	6 773	109 321	116 094
V.	11. Erlöse aus dem Abgang von immateriellen Vermögensgegenständen und Sachanlagen	0	0	0
V.	12. Erlöse aus dem Verkauf von Wertpapieren und Beteiligungen	0	109 321	109 321
V.	15. Erträge aus Finanzanlagen	6 773	0	6 773
	SUMME ERTRÄGE	13 206	114 992	128 198
C.	Jahresüberschuss / Jahresfehlbetrag (+/-)	-117 094	1 606	-115 488
D.	Ergebnis nach Steuern (+/-)	-117 094	1 606	-115 488

* Die Gewinn- und Verlustrechnung gibt einen Überblick über die Haushaltsführung des Fonds, einschließlich des Vermögens, das für die Tätigkeit des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums verwendet wird.

** Es handelt sich dabei nicht um realisierte Verluste, da das Finanzvermögen nicht konvertiert wird; der Fonds ist jedoch verpflichtet, alle seine Buchungsvorgänge in CZK zu buchen. Dadurch können Kursunterschiede entstehen.

Der Jahresbericht enthält den Jahresabschluss einschließlich aller obligatorischen Anlagen. Der Jahresabschluss ist im Stiftungsregister, das beim Amtsgericht in Prag geführt wird, verfügbar.

Der Jahresabschluss wurde von Lenka Fodorová aus der Buchhaltungs- und Lohnbuchhaltungsfirma Angel's Accounting s.r.o. erstellt.

NÁZEV, PRÁVNÍ FORMA / NAME, RECHTSFORM

Česko-německý fond budoucnosti (nadační fond)
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds (Stiftungsfonds)

Česko-německý fond budoucnosti byl založen dne 29. 12. 1997 podepsáním statutu českou a německou vládou, podle českého práva, se sídlem v Praze. Poprvé byl zaregistrován 31. 12. 1997 u OÚ v Praze 7. Definitivní registrace proběhla 25. 3. 1999 u nadačního rejstříku, kde je veden v oddíle N, vložka 206 nadačního rejstříku u Městského soudu v Praze.

Der Deutsch-Tschechische Zukunftsfonds ist ein Stiftungsfonds nach tschechischem Recht mit Sitz in Prag, der mit der Unterzeichnung der Satzung durch die tschechische und die deutsche Regierung am 29. 12. 1997 gegründet wurde. Er wurde am 31. 12. 1997 erstmals in Prag registriert. Die definitive Registrierung erfolgte am 25. 3. 1999 im Stiftungsregister, geführt beim Stadtgericht Prag.

IČ / REGISTRIERNUMMER
67776841

SÍDLO ORGANIZACE / SITZ DER ORGANISATION

Česko-německý fond budoucnosti
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds
Železná 24
110 00 Praha 1
Tschechische Republik

BANKOVNÍ SPOJENÍ / BANKVERBINDUNG

ČSOB, Radlická 333/150, 150 57 Praha 5

CZK 4001-0900438403/0300

CZK CZ52 0300 0040 0109 0043 8403 (IBAN)

EUR CZ96 0300 1730 4009 0043 8403 (IBAN)

BIC CEKOCZPP

UniCredit Bank, náměstí Republiky 2090/3a, 110 00 Praha 1

CZK 513169004/2700

CZK CZ15 2700 0000 0005 1316 9004 (IBAN)

EUR CZ68 2700 0000 0005 1316 9020 (IBAN)

BIC BACXCZPP

KONTAKTNÍ ADRESY / KONTAKTE*

Sekretariát Česko-německého fondu budoucnosti
Sekretariat des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds
Železná 24
110 00 Praha 1
Tschechische Republik

TEL 00420 283 850 512, -14

FAX 00420 283 850 503

E-MAIL info@fb.cz

www.fondbudoucnosti.cz / www.zukunftsfonds.cz

Česko-německé diskusní fórum

Deutsch-Tschechisches Gesprächsforum

Ilona Rožková

Železná 24

110 00 Praha 1

Tschechische Republik

TEL 00420 283 850 512, -14

FAX 00420 283 850 503

E-MAIL ilona.rozkova@fb.cz

www.diskusniforum.cz / www.gespraechsforum.org

* Stav k termínu vydání výroční zprávy

Stand zum Zeitpunkt der Herausgabe des Jahresberichtes

ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI
DEUTSCH-TSCHECHISCHER ZUKUNFTSFONDS

Výroční zpráva 2021
Jahresbericht 2021

KOORDINACE A REDAKCE
KOORDINATION UND REDAKTION
Martin Hořák, Tomáš Jelínek

TEXTY / TEXTE
Lenka Kopřivová

S PŘÍSPĚNÍM / MIT UNTERSTÜTZUNG VON
Martin Hořák, Tomáš Jelínek, Silja Schultheis
a tým ČNFB / und dem Team des DTZF

PŘEKLAD / ÜBERSETZUNG
Ilka Giertz

JAZYKOVÉ KOREKTURY / SPRACHKORREKTUREN
Stefan Gehrke, Ilka Giertz, Veronika Králová,
Silja Schultheis

FOTO
Serghei Gherciu

DESIGN
Jiří Císlar

TISK / DRUCK
Ottova tiskárna, s.r.o.

Datum vyhotovení výroční zprávy:
Der Jahresbericht wurde erstellt am:
9. 5. 2022

© Česko-německý fond budoucnosti
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds
Praha 2022

ISBN 978-80-908291-2-1